

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE PIĆAN 2015.-2020.

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE PIĆAN 2015.-2020.

Izrađivač:

BALAconsulting

BALA d.o.o, Kringa 32A, 52444 Tinjan
www.bala.hr, info@bala.hr

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
2. ANALIZA STANJA	7
2.1. Geoprometni položaj, zemljopisna obilježja, prirodni i kulturni resursi	7
2.2. Demografske karakteristike i kretanja	17
2.3. Javna infrastruktura.....	18
2.4. Zaštita okoliša	21
2.5. Gospodarstvo	25
2.5.1. Analiza industrijske proizvodnje.....	26
2.5.2. Analiza poljoprivrednog sektora.....	26
2.5.3. Analiza turističkih pokazatelja	27
2.6. Društvena infrastruktura i civilno društvo.....	29
2.7. Prostorno planska dokumentacija.....	31
2.8. Institucionalni okvir za upravljanje razvojem.....	33
2.9. Regionalna i međunarodna suradnja	33
3. POVEZNICE SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠIH RAZINA	34
4. SWOT ANALIZA	36
5. VIZIJA RAZVOJA OPĆINE PIĆAN	44
6. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE	47
6.1. STRATEŠKI CILJ 1: Izgradnja javne komunalne infrastrukture	47
6.2. STRATEŠKI CILJ 2: Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja za razvoj gospodarstva	49
6.3. STRATEŠKI CILJ 3: Poticanje poljoprivredne proizvodnje i ruralnog turizma	52
6.4. STRATEŠKI CILJ 4: Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnim resursima	56
6.5. STRATEŠKI CILJ 5: Poboljšanje društvene infrastrukture i razvoj civilnog društva	58
7. FINACIJSKI PLAN	62
7.1. Mogućnosti korištenja fondova Europske unije za financiranje projekata	65
7.2. Kohezijska politika Europske unije	66
7.3. Financiranje strateških projekata u općini Pićan.....	68
8. PROVEDBA PROGRAMA UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE PIĆAN.....	71
9. INSTITUCIONALNI MODEL RAZVOJA	72
9.1. Pretpostavke uvođenja institucionalnog modela razvoja u općini Pićan	72
9.2. Prijedlog institucionalnog modela razvoja	73

9.3. Izrada grafikona Institucionalnog modela razvoja (IMR)	74
10. PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE	79
11. BAZA RAZVOJNIH PROJEKATA	80

1. UVOD

Program ukupnog razvoja općine Pićan (PUR) je temeljni strateški dokument razvoja lokalne zajednice, formiran u svrhu planiranja, provedbe, kontrole i ocjenjivanja ukupnog razvitka u razdoblju od 2015.-2020. godine. PUR predstavlja razvojni dokument koji određuje što sve u narednim godinama treba učiniti da život u općini Pićan bude uspješniji, bogatiji i ljepši te služi kao vodič i okvir lokalnoj samoupravi u procesu razvoja. Osim toga, potencijalnim investitorima daje uvid u strategiju zajednice u koju žele ulagati, dok je za donatore osnovni dokument na temelju kojega odlučuju o raspodjeli bespovratnih sredstava. Njegova svrha je:

- sveobuhvatni održivi razvoj zajednice
- optimalno korištenje resursa
- postizanje zadanih ciljeva razvoja
- zadovoljstvo stanovnika zajednice

Općinska uprava općine Pićan prepoznala je važnost Programa te je inicirala njegovu izradu zbog iznimne važnosti u definiranju razvojnog puta općine u slijedećih nekoliko godina te time stvorila preduvjete za uspješnu realizaciju planiranih projekata i iskoristivost sredstava namijenjenih regionalnom razvoju.

Općina Pićan nalazi se u vrlo specifičnom, prelaznom razdoblju kada su njeni, već pokrenuti kapitalni projekti realizirani ili pred realizacijom, što će u svakom pogledu izmijeniti gospodarsku ali i društvenu sliku općine. Prije svega to su projekti izgradnje javne infrastrukture, uređenja poslovne zone, uređenja starogradske jezgre naselja Pićan, izgradnje *Centra za nematerijalnu kulturu istre (CENKI)*, obnova starogradskih zidina, izgradnje dječjeg vrtića, domova te priprema projektne dokumentacije za ostale projekte koji će biti u službi dugoročnog održivog gospodarsko-kulturnog života u općini Pićan. Samim time, nameće se nužnost kvalitetnog planiranja i koordiniranja ovih projekata kako bi ovo prijelazno „razvojno“ razdoblje u životu općine Pićan ostavilo za sobom pozitivne efekte na lokalno stanovništvo i ukupnu kvalitetu života općine. U izradi Programa primijenjena je suvremena, participativna razvojna metodologija tako da su u njegovoj izradi sudjelovali i svi zainteresirani stanovnici općine Pićan – predstavnici javnog, gospodarskog i civilnog sektora.

Analiza dostupnih podataka ukazala je na brojne pozitivne procese ali i na razvojne probleme koje je trebalo detaljno raspraviti. To je učinjeno preko zajedničke radionice i tematskog sastanka na kojima su sudjelovali predstavnici gospodarstva, društvenih djelatnosti, općinske uprave, nevladinih udruga i ostalih interesnih skupina s područja općine Pićan. Na radionici, a i kasnije, tijekom mnogih razgovora i sastanaka s gospodarstvenicima, društvenim djelatnicima, članovima općinske uprave Pićna uočeni su glavni razvojni problemi, a zatim je definirana razvojna vizija i ciljevi koje treba doseći kako bi se problemi uklonili. Na kraju su predložene mjere i projekti koje treba početi odmah rješavati kako bi se ostvarili zacrtani ciljevi.

Program ukupnog razvoja općine Pićan izrađen je u skladu s nacionalnim i županijskim strateškim usmjerenjima. Na izradu strateških ciljeva utjecali su raspoloživi i predvidivi izvori financijske potpore domaćih i europskih fondova. Program ukupnog razvoja općine Pićan je dokument otvoren promjenama i intervencijama koje će neminovno uslijediti. Strateško promišljanje u manje razvijenim sredinama često podrazumijeva pretjerano usmjeravanje pozornosti ka postavljanju i realizaciji isključivo gospodarskih ciljeva što je ponajprije rezultat poistovjećivanja kvalitete života i materijalnog standarda. Iako je ovo drugo neizostavna pretpostavka prvo navedenog, kvaliteta života mnogo je širi pojam o kojem treba voditi računa, a koji, prilikom razmatranja razvoja, podrazumijeva ekonomski, socijalno i ekološki održivi razvoj koji će budućim naraštajima osigurati raspoloživost resursa najmanje u količini i stanju u kojem su danas zatečeni.

Izrada PUR-a podrazumijevala je aplikaciju smjernica i metodologije za izradu strateških razvojnih programa čime je osiguran metodološki standardizirani pristup kakav se primjenjuje u Europskoj uniji. Prvi korak u izradi Programa ukupnog razvoja obuhvaća provođenje temeljite osnovne analize razvojnih područja što je rezultiralo utvrđivanjem postojećih stanja raspoloživih resursa kao i pripadajućih razvojnih problema i potreba s kojima je suočena općina Pićan. U narednom su koraku, nakon analize prostorno planske dokumentacije, izdvojene razvojne snage i slabosti općine te mogućnosti i prijetnje iz okruženja (SWOT analiza). Upravo su one predstavljale polazište za definiranje razvojne vizije koja će se nastojati realizirati putem pet strateških razvojnih ciljeva u okviru kojih je istaknuto više mjera i prioriteta u cilju dugoročnog održivog razvoja općine Pićan.

Općina Pićan ovim programom želi poticati povezivanje subjekata gospodarskog, javnog i civilnog sektora u razvojno partnerstvo, s ciljem zajedničkog osmišljavanja i provođenja strateških ciljeva i prioriteta, u skladu sa uvjetima, resursima i kapacitetima općine. Usvajanje Programa ukupnog razvoja, tek je prvi korak u zajedničkom naporu prema ostvarivanju ciljeva. Važnu ulogu u tom procesu, načinu razmišljanja i djelovanja, imaju nositelj razvoja, predstavnici javnog, privatnog i civilnog sektora kao i svi građani općine Pićan. Programom su definirani strateški ciljevi usmjereni ka razvoju općine, jačanju i očuvanju njezinih potencijala, te zaustavljanju procesa depopulacije i starenja stanovništva.

Sadržaj strateškog dokumenta je slijedeći:

- Uvod
- Analiza stanja
- Poveznice sa strateškim dokumentima viših razina
- SWOT analiza
- Vizija razvoja općine Pićan
- Strateški ciljevi, prioriteti i mjere
- Financijski plan
- Provedba programa ukupnog razvoja općine Pićan
- Institucionalni model razvoja
- Praćenje i izvještavanje
- Baza razvojnih projekata

Analiza i ocjena stanja područja općine Pićan predstavlja temelj svakom strateškom planu jer se na osnovu prepoznatih pokazatelja utvrđuju pravci budućeg razvoja područja. Na temelju SWOT analize razvojnih mogućnosti, statističkih podataka, analize resursa te održane radionice, radna skupina Programa, utvrdila je viziju općine Pićan, strateške ciljeve koji su razrađeni kroz prioritete i mjere te očekivane učinke koje bi trebalo postići u razdoblju provedbe ovog Programa.

2. ANALIZA STANJA

Sastavni dio analize čini opis geoprometnog položaja, zemljopisnih, prirodnih i kulturnih obilježja područja, te prikaz demografskih i gospodarskih značajki. Korištene su službene baze podataka, interne evidencije Općine Pićan i Turističke zajednice središnje Istre, podaci Popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine i statistički pokazatelji gospodarske komore Istarske županije.

2.1. Geoprometni položaj, zemljopisna obilježja, prirodni i kulturni resursi

Istarska županija

Istarska županija smještena je na krajnjem sjeverozapadu Republike Hrvatske, s tri strane okružena morem. Na sjeveru graniči sa Slovenijom, na istoku i jugu s Primorsko-goranskom županijom, a na zapadu ima morsku granicu s Italijom. Geografski zauzima najveći dio Istre – najprostornijeg jadranskog poluotoka te ima površinu od 2.813 km². Ima 208.055 stanovnika. Istarsku županiju čini 41 teritorijalna jedinica lokalne samouprave: 10 gradova i 31 općina. Druga je po broju naselja u Republici Hrvatskoj (655 naselja) odmah iza Zagrebačke županije. Glavno upravno, administrativno i prometno središte Istarske županije je grad Pazin, a najveće urbano središte u Istarskoj županiji je grad Pula. Istra ima povoljni zemljopisni položaj jer se nalazi na pola puta između ekvatora i sjevernog pola pa povezuje srednjoeuropski kontinentalni prostor s mediteranskim.

Lokalna akcijska grupa „Istočna Istra“

S ciljem promicanja i poboljšanja ruralnog razvoja, 2012. godine osnovana je Lokalna akcijska grupa „Istočna Istra“ koja djeluje na području 5 JLS-a: Grada Labina, te Općina Kršan, Pićan, Raša i Sv. Nedelja. Područje LAG-a „Istočna Istra“ obuhvaća ukupno 390,92 km², s ukupno 22.590 stanovnika, gustoćom naseljenosti od 57,79 km² i središtem u Labinu. Sljedeća slika prikazuje područje LAG-a Istočna Istra.

Slika 1: Položaj LAG-a Istočna Istra

Izvor: www.istra-istria.hr

Općina Pićan - Geoprometni položaj

Zbog izuzetno povoljnog strateškog položaja još je u pretpovijesno doba na mjestu današnjeg naselja Pićan podignuta gradina, da bi kasnije za vrijeme rimskog doba postao vojno uporište – Petina.

Općina Pićan je općina u Istarskoj županiji smještena većim dijelom na brežuljkastom terenu u centralnom dijelu Istre na području Labinštine, 12 km jugoistočno od Pazina, udaljena 67 km od Rijeke, 61 km od Pule. Prostire se na 51 km², a graniči s općinama Kršan, Sv. Nedelja, Barban, Gračišće i Cerovlje. To je najmanja općina, sa najmanje domaćinstava i ima najmanje stanovnika u odnosu na ostala naselja LAG-a Istočna Istra. Područje općine Pićan čini 10 naselja, to su: Grobnik, Jakomići, Krbune, Kukurini, Montovani, Orič, Pićan, Sveta Katarina, Tupljak i Zajci.

Slika 2: Područje općine Pićan na karti Istre

Izvor: <http://istra.izmk.hr>

Reljefna i klimatska obilježja

Općina Pićan ima obilježja mediteranske klime i vegetaciju Sredozemlja. Karakterizira ju topla i suha ljeta s više od 10 sati sunca dnevno, te pro hladne i vlažne zime. Temperature iznad 10 stupnjeva Celzijusa su prisutne više od 200 dana u godini. Geološki sastav i vrsta tla na području općine odgovara svim obilježjima područja koje se naziva „Siva Istra“. To je kraško područje čija se geološko-litološka građa pretežno sastoji od krednih i dolomitnih vapnenaca koji su stabilni i dobrih geo-tehničkih svojstava te dobre nosivosti. Predplaninsko i planinsko područje obilježavaju plitka i kamenita tla, a manje površine dubljih tala nalaze se u karakterističnim kraškim oblicima - dolcima i krškim visoravnima.

Razvitak poljoprivrednih djelatnosti na području općine Pićan ovisi o prirodnim uvjetima (reljef, klima i tlo) pa tako u nizinskom i brdovitom području uspjevaju ratarske, krmne i povrćarske poljoprivredne kulture, u nizinskom dijelu uzgoj njihova sjemenja, te vinova loza i voćarske kulture u umjereno-kontinentalnom pojasu. Razvitak poljoprivrede na pretplaninskom i planinskom području usmjeren je prema stočarstvu pašnjačkog tipa (ovčarstvo) te uzgoju

voćaka i maslina na južnim padinama usmjerenim prema jugu i zaštićenim od vremenskih neprilika. Zbog vodonepropusnosti flišnih naslaga prostor je znatno snižen erozijom i razdijeljen mnogim tekućicama u mnogobrojne jaruge niz koje se slijevaju oborinske vode. Važan su element reljefa tog dijela Istre kompozitne (složene) doline rijeka Mirne i Raše s pritocima, a njihovo je oblikovanje uvjetovano sastavom stijena. Tragovi erozije su mnogobrojni, a vidljivi su u suhim potočnim koritima (npr. pritoci Raše i Boljunščice s nekoliko desetaka potoka) te na golim flišnim pristrancima izbrazdanim mnoštvom vododerina i jaruga. Selektivnom denudacijom (ogolićivanjem) flišnih naslaga zaostale su uzvišice od čvrstih prislojaka u sadržaju fliša. Sljedeća slika prikazuje podjelu Istre s obzirom na tip zemlje.

Slika 3: Općina Pićan u Sivoj Istri

Izvor: Leksikografski zavod Miroslava Krležje 2008.

Prirodni resursi

Općina Pićan ima površinu od 51 km², a može se pohvaliti brojnim prirodnim biološkim i krajobraznim raznolikostima, te društvenim resursima. Pripada krajobraznoj podcjelini – istočnom području „Sive Istre“ koje čini Gračišće-Pićan-Gologorica-Boljun-Čepić-Kršan-slivno područje Raše.

Područje općine Pićan nalazi se u slivu rijeke Raše, te pritoka Krbunskog, Letajskog, Gradinskog i Vlaškog potoka koji se u području Potpićna spajaju u vodotok rijeke Raše. Na istoku, općina Pićan graniči s Vlaškim potokom i Čepićkim poljem (općina Kršan). Mreža površinskih vodotoka je vrlo razvijena zbog formiranja stalnih i povremenih vodotoka rijeke Raše te njenih pritoka. Područja kraških i aluvijalnih polja uz vodene tokove duboko se usijecaju u okolna pobrđa ili ih presijecaju kao Čepićko polje sa usjecima istočno i zapadno od Tupljaka. Poljoprivredno su kultivirana ili obrasla šumskom vegetacijom. Na jugu Pićanskog gorinjeg luga smještena je gospodarska zona koja zapošljava nekoliko stotina radnika i predstavlja osnovnu gospodarsku snagu općine Pićan u cilju stvaranja dugoročno održivog gospodarskog razvitka.

Zaštićena prirodna područja općine Pićan koja su zaštićena temeljem Zakona o zaštiti prirode i koja su upisana u Upisnik zaštićenih područja Republike Hrvatske jesu:

U kategoriji značajnih krajobraza

- Krajobrazno dominantna točka: Pićan (KDT-19.)
- Krški fenomen na vodi: Slap Sopot i jezerce u podnožju slapa Floričići (KFV-1.)

U kategoriji krajobrazno značajnih područja:

- Gologorica-Pićan-Gračišće (KZP-2.6.)

U kategoriji geomorfološki spomenik prirode:

- jama Jurani (planska zaštita).

Zaštićeno područje za koje ne postoji akt o proglašenju zaštite – područje koje se štiti odredbama „Izmjena i dopuna prostornog plana Istarske županije“, u kategoriji značajnih krajobraza:

- kanjon Raše od Šumbera do mosta Raše (dio koji se proteže kroz općinu Pićan).

Lokva kod naselja Švići i slap Sopot predstavljaju ekološki značajno područje. Dva tipa staništa – Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci (C35), te Primorske, termofilne šume i šikare hrasta medunca (E35) ugroženi su na europskoj razini i zaštićeni Direktivom staništa, a u Hrvatskoj Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima, te mjerama za očuvanje stanišnih tipova. Sljedeća slika prikazuje zaštićeni značajni krajobraz, slap Sopot i jezerce u podnožju slapa.

Slika 4: Slap *Sopot*, Floričići

Izvor: <http://www.panoramio.com>

U cilju zaštite, Istarska županija treba za dio značajnog krajobraza kanjona Raše od Šumbera do Mosta Raše, donijeti mjere zaštite i posebne odredbe kojima će se odrediti detaljni uvjeti razgraničenja prostora, smještaja gospodarskih sadržaja, smještaja društvenih djelatnosti,

prometnih i drugih infrastrukturnih sustava, mjere zaštite, te provedbe. Isto tako, za taj dio, potrebno je izraditi stručne podloge s minimalnim slijedećim sadržajem:

- utvrđivanje postojećeg stanja korištenja prostora
- utvrđivanje postojećeg stanja temeljnog fenomena
- valorizacija temeljnog fenomena obzirom na značaj (međunarodni, nacionalni, regionalni, lokalni)
- valorizacija temeljnog fenomena obzirom na planiranje djelatnosti koje ga mogu ugroziti
- valorizacija temeljnog fenomena obzirom na moguće gospodarsko ili ne gospodarsko korištenje
- prijedlog mjera zaštite temeljnog fenomena.

Za područje zaštićenih prirodnih vrijednosti od lokalnog značaja - lokva kod naselja Švići, vijeće Općine Pićan će donijeti mjere zaštite. Zaštitom je potrebno obuhvatiti i kopneni pojas. Nije dozvoljeno poribljavanje lokve, jer će se tako sačuvati populacija vodozemaca i opstanak prirodnih vrijednosti te očuvati biološku raznolikost. U slučaju potrebe, vlasnici i ovlaštenici prava na prirodnim vrijednostima dužni su dopustiti predstavnicima tijela državne uprave, lokalne samouprave, lokalne uprave i samouprave, nadležnim za zaštitu prirode, ili od njih ovlaštenim osobama, obilazak i pregled tih prirodnih vrijednosti u svrhu istraživanja, prikupljanja stručnih podataka, te stručnog nadzora u provođenju propisanih uvjeta i mjera zaštite prirode.

Ekološka mreža Republike Hrvatske, proglašena Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/2013) te izmijenjena Uredbom o izmjenama Uredbe o ekološkoj mreži (NN105/15), predstavlja područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000.

Ekološkom mrežom Natura 2000 obuhvaćena su sljedeća područja općine Pićan - područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS):

- okolno područje naselja Pićan uz granicu s općinom Gračišće (HR 2001365 Pazinština),
- dolina rijeke Raše uz granicu s općinom Sveta Nedjelja (HR 2001349 Dolina Raše),
- ponor Bregi (HR 2001133).

Za zahvate planirane unutar zaštićenih područja prirode ili u području ekološke mreže *Natura 2000*, potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode nadležnog upravnog tijela za zaštitu prirode ili provesti ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.

U cilju zaštite prirodnih vrijednosti, na području općine Pićan zabranjeno je voziti, zaustavljati, parkirati ili organizirati vožnje vozilima na motorni pogon i biciklima na područjima izvan uređenih naselja, te izvan svih vrsta cesta, poljskih puteva i uređenih staza za vožnju, osim u slučaju obavljanja službene dužnosti, poljoprivrednih, šumarskih ili drugih dopuštenih djelatnosti, odnosno kada je to u skladu sa zakonom i drugim propisima. Na cestama i putevima u zaštićenom području zabranjeno je organiziranje vožnji vozilima na motorni pogon ili njihova uporaba za test vožnje, cross vožnje, off-road vožnje, sportske, takmičarske i promidžbene vožnje, te njima slični oblici korištenja, ako nije dopušteno posebnim propisima zaštite prirode. Na području općine Pićan ustanovljena su zajednička otvorena lovišta – lovište br.14 *Kršan* i lovište br.15 *Pićan*.

Kulturno-povijesna baština (Istarska enciklopedija)

Među najvrijednijim spomenicima kulturne baštine na području bivše općine Labin je Pićan koji je proglašen spomenikom kulture 1962 godine. Pićan je kao srednjovjekovno naselje smješten na prethistorijskoj gradini. Sljedeća slika prikazuje današnje naselje Pićan okruženog zidinama.

Slika 5: Naselje Pićan

Izvor: <http://www.labin.com>

Općina Pićan (naselje Pićan) je naseljena od prapovijesti (gradina), a potom je vojno uporište i rimsko naselje Petina. Od kasne antike do XVIII.st. sjedište je → Pićanske biskupije. Za bizantske vladavine Istrom, Pićan je bio administrativno središte prostora u središnjoj Istri (između Raše i područja što su ga nadzirali Poreč, Buzet i Motovun). Car Oton III. (983–1002) prepustio je akvilejskim patrijarsima Pazin i Pićan sa svim pravima na području spomenutih gradova s okruženjem od triju milja. Patrijarsi su u XII.st. pićanski feud dodijelili grofu Menhardu Schwarzenburgu, utemeljitelju Pazinske knežije. Kao dio Knežije 1374. prešao je pod vlast Habsburgovaca, u čijim je rukama ostao dugi niz godina. Godine 1508. privremeno ga je zaposjela mletačka vojska. Za biskupa Francesca Massimiliana Vaccana 1653. izbila je buna kmetova, pri čemu je profanirana katedrala, provaljen i opustošen biskupski dvor, a biskup je morao pobjeći. Nakon ukinuća biskupije Pićan je postao sjedištem dekanata, što je ostao do danas, a 1939. dekretom biskupa Antonija Santina proglašen je nadžupom (arcipreturom). Do 1993. Pićan je u sastavu Općine Labin, a od tada samostalna općina s deset naselja (Grobnik, Jakomići, Krbune, Kukurini, Montovani, Orič, Pićan, Sv. Katarina, Tupljak, Zajci) i stotinjak zaselaka.

U srednjem vijeku bio je okružen obrambenim zidinama, koje su dijelom i danas očuvane. Gradska vrata iz XIV.st. najočuvaniji su dio zidina, a obnovio ih je 1613. biskup Antonio Zara (1601–21). Ispred njih s lijeve strane nalazi se park u kojem je smješten kip sv. Ivana Nepomuka iz 1714. Na razini ispod parka smještena je crkvice sv. Roka, kojoj je kamen temeljac postavio biskup Gašpar Bobek (1631–34), a gradnju dovršio biskup Antonio Marenzi (1637–46). Uz groblje izvan gradskih zidina jednobrodna je romanička crkvice s polukružnom izbočenom apsidom. Posvećena je sv. Mihovilu, a oslikana je zidnim slikama iz prve polovice XV.st. (prizori iz Muke Kristove, Poklonstvo kraljeva i Posljednji sud). Nekadašnja biskupska palača nalazi se s desne unutarnje strane gradskih vrata. Zvonik visok 48 metara izgrađen je 1872. i treći je po visini u Istri. Kraj njega je položena kamena mjera što je nekoć služila pri ubiranju desetine.

Današnja župna crkva, a nekad katedrala, nastala je na temeljima crkvice iz XIV.st. Preuređenje je započeo Antonio Zara 1608–13. Biskup Bonifacije Cecotti izgradio ju je 1753. do vanjskih

dimenzija koje ima danas, dok je biskup Aldrago Piccardi barokizirao unutrašnjost. Pod pločama crkvenog poda nalazi se nekoliko grobova pićanskih biskupa. Pićan je prve orgulje dobio u vrijeme biskupovanja Antonija Marenzija (1637–46). U sakristiji se čuva ranogotički ormar iz 1741. od orahovine s pozlaćenom ornamentikom i križem te svečani biskupski plašt protkan zlatnim koncem, što ga je carica Marija Terezija poklonila Pićanskoj biskupiji. Očuvan je i ostenzorij iz XVI.st. na podnožju kojega je izbočeni grb biskupa Giovannija Barboa (1525–47), križ-relikvijar germanske proizvodnje iz XVI.st. te dvostruke posudice za sveto ulje. Izvrsne je izvedbe kandilo s kraja XVII.st. Na glavnom oltaru je renesansni drveni kor te slika što ju je 1738. izradio Valentin Metzinger.

Nematerijalnu kulturnu baštinu, koja se prenosi iz generacije u generaciju, Općina stvara kao reakciju na svoje okruženje, na svoje uzajamno djelovanje s prirodom i svoju povijest. Ona im pruža osjećaj identiteta i kontinuiteta te tako promiče poštovanje za kulturnu raznolikost i ljudsku kreativnost. U cilju dugoročnog održivog razvoja općina Pićan je osmislila i pokrenula projekt „Stori Pićon“, zamišljen kao zbir raznih infrastrukturnih radova izgradnje infrastrukture u starogradskoj jezgri, obnove starogradskih ulica i trgova, izgradnje centra za nematerijalnu kulturu Istre, obnove Baronove palače, uređenja turističkog punkta te obnove starogradskih zidina, a sve u cilju stvaranja preduvjeta razvoja kulturnog turizma u Općini Pićan.

U starogradskoj jezgri Pićna već je rekonstruirano nekoliko starih ruševina, a uz pomoć Istarske županije i Ministarstva kulture rekonstruirana je i jedna stara građevina u vlasništvu Općine Pićan u Centar za nematerijalnu kulturu Istre (CENKI). Taj centar služi za prikupljanje dokumentacije vezane uz nematerijalnu kulturu Istre, istraživanje, prezentaciju i njegovanje nematerijalnih oblika kulture. U cilju očuvanja autohtonog graditeljstva u starogradskoj jezgri Pićna, Općina usko surađuje s Konzervatorskim odjelom iz Pule koji redovito prati sve radove, te je s njima krenula u realizaciju projekta rekonstrukcije i popločavanja starogradskih ulica.

Naselje Pićan je svake godine domaćin „Legendfest“-a - „festivala narodnih priča, običaja, legendi i bajki Istre“ s raznim sadržajima, koncertima, kazališnim predstavama na otvorenom, performance-ima te izložbi slika fantasy tematike. Festival traje tri dana i najveći je takve vrste u Istri.

U Pićnu je rođen poznati skladatelj, autor istarske himne „*Krasna zemljo Istro mila*“ Matko Brajša Rašan koji je mnogo učinio za očuvanje istarskog identiteta, prema mnogima najistaknutiji čuvar istarskog izvornog narodnjaštva, autor mnogobrojnih skladbi koje odišu Istrom, sakupljač istarskih narodnih, svjetovnih i crkvenih pjesama. Nematerijalnu kulturnu baštinu općine Pićan čini i fešta Svetog Bartula – zaštitnika Župe Tupljak.

2.2. Demografske karakteristike i kretanja

Danas, općina Pićan (Popis stanovništva iz 2011. godine) ima 1.827 stanovnika (najviše u naseljima Sv.Katarina-342 i Pićan-281) što čini 8,06% ukupnog broja stanovnika LAG-a *Istočna Istra*. U odnosu na popis stanovništva od 2001. godine bilježi pad stanovništva od 9%, kao i sam LAG *Istočna Istra* (6%), dok područje Istarske županije bilježi blagi porast od 0,65%. Gustoća naseljenosti iznosi 36 stanovnika/km² što je značajno manje nego na razini LAG-a (58,8 stanovnika/km²) i Istarske županije (74 stanovnika/km²). Sljedeća tablica prikazuje broj stanovnika općine Pićan s posljednjeg popisa iz 2011. godine.

Tablica 1: Broj stanovnika u općini Pićan (popis 2011.)

	ukupno	Spol	
		muški	žene
Ukupno	1.827	907	920
0 – 6 godina	101	55	46
0 -14 godina	241	118	123
0 -17 godina	302	147	155
0 -19 godina	343	169	174
Žene u fertilnoj dobi	Svega (15 – 49 godina)	-	407
	od toga 20 -29 godina	-	117
Radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine)	1.234	641	593
60 i više godina	458	200	258
65 i više godina	352	148	204
75 i više godina	165	63	102
Prosječna starost	43,1	42,2	44,0
Indeks starenja	133,5	118,3	148,3
Koeficijent starosti	25,1	22,1	28,0

Izvor: www.dzs.hr

Cijelo područje LAG-a, kao i ostatak Republike Hrvatske i većine gradova i općina u Istarskoj županiji od pojave gospodarske krize bilježi porast broja nezaposlenih osoba, s većim udjelom žena. Najveći broj nezaposlenih osoba ima srednju stručnu spremu. Institut za sinergiju znanosti i društva je u sklopu projekta *Hrsat*, na bazi podataka Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (prosinac 2013.), Porezne uprave za razdoblje od 2007. do 2013., kao i Popisa stanovništva 2011., napravio interaktivnu vizualizaciju nezaposlenosti i neto plaća po općinama i gradovima, prema kojoj Općina Pićan ima najmanju stopu nezaposlenosti, svega 3,32%. Posljednjih nekoliko godina, broj nezaposlenih u općini Pićan kreće se oko 30 te ne predstavlja veliki problem, a za to je zaslužno razvijeno malo i srednje poduzetništvo te industrijska proizvodnja. Isto tako, u posljednje je vrijeme na području općine uočljiv trend okretanja lokalnog stanovništva turizmu i raznim inicijativama za razvoj i unapređenje kvalitete turističke ponude.

2.3. Javna infrastruktura

Područje općine Pićan ima u potpunosti riješenu elektroenergetsku i telekomunikacijsku mrežu s potrebom da se u pojedinim dijelovima naselja ona rekonstruira i pojača, a vodovodnu mrežu nema tek nekolicina zaseoka. Naselje Pićan je u proteklih nekoliko godina u potpunosti izgradilo na novo javnu infrastrukturnu mrežu što predstavlja preduvjet za daljnje investicije u starogradskoj jezgri naselja Pićan. Do gospodarske zone Pićan izgrađen je plinovod te predstavlja veliki potencijal za sve one proizvođače kojima je potreban plin kao energent. Otvaranjem mogućnosti korištenja fondova Europske unije općina se intenzivno priprema za kandidiranje vlastitih projekata na te fondove (nerazvrstane ceste, kapelica na groblju, vatrogasni dom i dr.)

Prostorni plan potvrđuje građevine od važnosti za državu, a na prostoru općine Pićan to su:

- državna cesta D64 [Pazin (D48) - Podpićan - Vozilići (D66)] (postojeća)
- željeznička pruga II. reda - II 214: Lupoglav (I 102) - Raša (postojeća)
- magistralni TK kabel Buje - Plomin
- dalekovod 2x400 kV: TS 400/110 kV Plomin - TS 400/110 kV Pazin (potencijalni - planiran nakon 2010. godine) - varijantna rješenja V1 i V2

- građevine sustava odvodnje s poljoprivrednih površina u sustavu Čepić polje - Raša - Krapansko polje (postojeći)
- građevine za korištenje voda - vodozahvati veći od 100 l/s: vodozahvat jamskih voda Tupljak s uređajima za pročišćavanje (planirani)
- građevine za korištenje voda - vodozahvati veći od 100 l/s: vodozahvati vode za navodnjavanje - Raša (planirani)
- golf igralište s pratećim sadržajima na lokaciji u Jakomićima (potencijalno)
- građevine i prostori, koji su zaštićeni spomenici kulture ili spomenici prirode (navedeni u točki 3.4.1. tekstualnog dijela Prostornog plana)

Prostornim planom definirane su i građevine od važnosti za županiju, a na prostoru općine Pićan i to:

- županijska cesta Ž5079 [Žminj (Ž5077) - Jakačići - Pićan (D64)] (postojeća)
- županijska cesta Most Raša - Podpićan (D64)(planirana - moguća/varijantna trasa u ispitivanju)
- dalekovod 110 kV: TS Plomin 110/35 kV - TS Pazin 110/35 kV (postojeći)
- dalekovod 110 kV: TS Plomin 110/35 kV - TS Pazin 110/35 kV (planirani)
- dalekovod 2x110 kV: TS Tupljak 110/20 kV - DV 110 kV Plomin-Pazin (planirani) - varijantna rješenja - V1 i V2
- građevine za vodoopskrbu pripadajućeg podsustava "Vodovod Labin" i "Vodoopskrbni sustav Butoniga"
- građevine i prostori, koji su zaštićeni spomenici kulture ili spomenici prirode (navedeni u točki 3.4.1. tekstualnog dijela Prostornog plana)

Cestovni promet

Položaj općine Pićan određen je sustavom državnih cestovnih pravaca prema Rijeci, Puli i Pazinu te sustavom županijskih i lokalnih cesta. Općina Pićan je prometno povezana s Pazinom državnom cestom D48 (Pazin – Potpićan) i istarskim ipsilonom (A8) te Rijekom i Pulom, državnom cestom Potpićan – Vozilići (D66). Državnom cestom (D500) spojena je s tunelom Učka. Sljedeća slika prikazuje položaj općine Pićan u odnosu na osnovne cestovne prometnice u Istarskoj županiji.

Slika 6: Prometna povezanost općine Pićan

Izvor: <http://www.wikipedia.hr>

Željeznički i zračni promet

Na području općine Pićan postoji dionica željezničke pruge II. reda II 214 Lupoglav - Raša te je potrebna njena rekonstrukcija kako bi se stavila u potpunu funkciju. Za teretni promet u Poduzetničkoj zoni Pićan-Jug planirana je izgradnja željezničke pruge za poseban promet (industrijski kolosijek). Na području Općine nema zračne luke. Zračni putnički promet gravitira ka međunarodnoj luci Pula, koja ima najveći značaj u gospodarskom smislu, pogotovo za turistički sektor, a udaljena je 61 km. Prostornim planom općine predviđena je mogućnost gradnje sportskog sletišta i uzletišta za male avione.

Sakupljanje komunalnog otpada

Istarska županija je planskim dokumentima zacrtala uspostavu integriranog sustava gospodarenja otpadom (Prostorni plan Istarske županije, Plan gospodarenja otpadom na području IŽ do 2015.godine), a koji su usklađeni sa zakonskim propisima RH i strateškim dokumentima RH (Strategija gospodarenja otpadom RH, Plan gospodarenja otpadom na području RH od 2007.do 2015., Okvirna direktiva o otpadu EU). Organizirano prikupljanje

otpada na području općine Pićan provodi komunalno poduzeće *I. Maj Labin d.o.o. Labin* koje istu djelatnost obavlja i za područje Grada Labina te općina Sv. Nedelja, Kršan i Raša. Prikupljeni otpad se odlaže na odlagalište *Cere* (Općina Sv. Nedelja), a u naselju Pićan je planirano reciklažno dvorište. U skoroj će se budućnosti otvoriti novi županijski Centar za gospodarenje otpadom *Kaštijun* u koji će stizati otpad s istarskih pretovarnih stanica. Drugom fazom sanacije odlagališta komunalnog otpada *Cere*, izgraditi će se reciklažno dvorište, sortirnica, kompostište za obradu biootpada i pretovarna stanica.

Vodoopskrba i odvodnja

Područje općine Pićan opskrbljuje se iz dva sustava vodovoda i to vodovodnog sustava *Vodovod Labin d.o.o. Labin* za mjesta i naselja ispod 300 metara nadmorske visine i vodovodnog sustava *Istarski vodovod d.o.o. Pazin* za naselja koja se nalaze iznad 300 m nadmorske visine. Tijekom netom završene rekonstrukcije javne infrastrukture u starogradskoj jezgri naselja Pićan, izgrađen je i novi sustav odvodnje koji je pušten u funkciju. Otpadne vode ostalih stambenih naselja na području općine Pićan sakupljaju se u septičkim nepropusnim jamama, a ovisno o mjesnim prilikama i posebnim uvjetima tijela nadležnog za zaštitu voda.

Energetika

Sustav opskrbe električnom energijom na području općine Pićan pripada distribucijskom području Istra. Distribucijom upravlja *Elektroistra Pula - Pogon Labin*, sa sjedištem u Zagrebu. Na području općine Pićan ne postoji problem s elektroenergetskim napajanjem, a poslovna zona Pićan ima velike kapacitete korištenja električne energije s obzirom na izgrađenu elektroenergetsku mrežu do termoelektrane u Plominu.

2.4. Zaštita okoliša

Provođenje održivog sustava gospodarenja otpadom prioritetno je pitanje u pogledu zaštite okoliša kao i ljudskog zdravlja. Gospodarenje otpadom znači uspostaviti, provoditi i nadzirati cijeli niz aktivnosti, mjera i odluka koje su usmjerene na povećanje udjela odvojeno

prikupljenog otpada, recikliranje i ponovnu uporabu otpada, prethodnu obradu prije konačnog odlaganja, smanjenje udjela biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu, smanjenje količina otpada koje se odlažu na odlagalištima, smanjivanje štetnih utjecaja otpada na okoliš te samoodrživo financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom.

Kao rezultat navedenoga nastala je obveza izrade *Plana gospodarenja otpadom* kojeg je Općina Pićan izradila 2010. godine u suradnji s Gradom Labinom i općinama Kršan, Sveta Nedelja i Raša, sukladno Zakonu o otpadu, Narodne novine broj 178/04, 111/06, 60/08 i 87/09. Isti je usklađen sa Županijskim planom gospodarenja otpadom te s Programom zaštite okoliša Istarske županije (Izvješće o stanju okoliša, Službene novine Istarske županije broj 1/07).

Postojeće stanje gospodarenja otpadom na području općine Pićan je, općenito, zadovoljavajuće: djelomično se provodi odvojeno sakupljanje otpada, u tijeku je sanacija službenog odlagališta, a broj nelegalnih odlagališta se višestruko smanjio. Naravno da prostora za poboljšanje sustava postoji, i to: kroz veće ulaganje u edukaciju, jasnije definiranje tokova svih kategorija otpada te povećanje odvojeno sakupljenih sastavnica otpada. Posljedice neprimjerenog gospodarenja otpadom mogu biti brojne, od nepovoljnog stanja u prostoru, do bitnog smanjenja kakvoće okoliša i življenja te je zbog toga bitno detaljno analizirati postojeće stanje postupanja s otpadom, kako bi se lakše i kvalitetnije planirale buduće aktivnosti na uvođenju cjelovitog, prihvatljivog i održivog sustava gospodarenja otpadom.

Sukladno *Planu*, nabavljeno je i postavljeno 25 kontejnera za selektivno prikupljanje otpada - tzv. *zeleni otoci* (Marišće, Šimunici, Bolobani, Benići, Sv. Katarina, Jurani, Orič, Montovani, Doline, Benazići, Kukurini, Most Pićan, Lukeži, Pićan, Zajci, Cinzebi, Donji Kralji, Švići, Tupljak, Tončetići, Mandići, Krištofići, Krbune, Perinići, Sv. Katarina-Išišće), a u planu je postavljanje i dodatnih. Divlja odlagališta na području općine se postepeno saniraju te se educiraju korisnici kako bi što više selekcionirali otpad i tako smanjili količinu otpada na odlagalištu *Cere*.

Na području općine Pićan ne postoji odlagalište građevinskog otpada te se ne vode potpune evidencije o količini, tokovima i načinu gospodarenja građevinskim otpadom. Prikupljeni otpad

prevozi se u lokalno odlagalište Cere. Prva faza sanacije i rekonstrukcije odlagališta otpada Cere dovršena je krajem 2011. godine. Uspostavljeno je privremeno reciklažno dvorište, a sada je u tijeku druga faza sanacije i uređenje odlagališta do konačnog zatvaranja i otvaranja CGO Kaštijun. Izgradnjom pretovarne stanice i uspostavom integriranog sustava prikupljanja otpada smanjiti će se otpad na odlagalištu Cere, a to će se pozitivno odraziti i na očuvanje okoliša te povećanje kvalitete života stanovnika općine Pićan. Sanaciju odlagališta je potrebno provesti na način da se ne ugrožava kakvoća voda koje se upotrebljavaju za vodoopskrbu. U cilju zaštite prirode, očuvanja prirodne i biološke krajobrazne raznolikosti, Općina Pićan je Prostornim planom utvrdila sustav mjera zaštite.

Sastav komunalnog otpada mijenja se ovisno o sredini u kojoj nastaje i ovisi o mnogim faktorima, kao što su: standard stanovništva, tip naselja, postignuta razina komunalne higijene i svijesti stanovništva. Na osnovu podataka iz *Studije o utjecaju na okoliš sanacije i rekonstrukcije odlagališta komunalnog otpada Cere*, u nastavku je prikazan pretpostavljeni sastav komunalnog otpada za područja koje odvoze otpad na to odlagalište (uključujući i općinu Pićan).

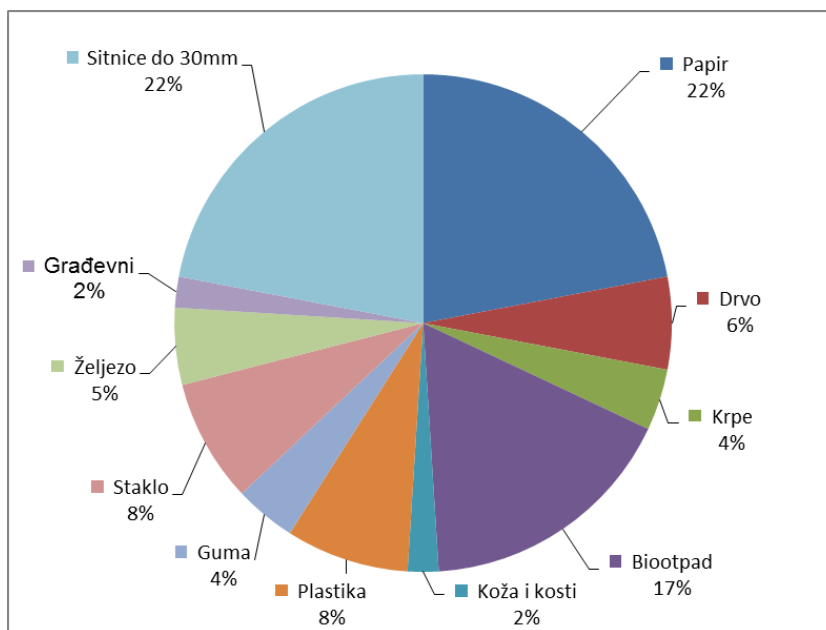
Tablica 2: Sastav komunalnog otpada

Komponenta otpada	Udio u %
Papir	22
Drvo	6
Krpe	4
Biootpad	17
Koža i kosti	2
Plastika	8
Guma	4
Staklo	8
Željezo	5
Građevni	2
Sitnice do 30mm	22

Izvor: Plan gospodarenja otpadom Grada Labina i Općina Kršan, Sveta Nedelja, Pićan i Raša za razdoblje od 2010. do 2015. godine

Grafikon 1: Sastav komunalnog otpada

Izvor: Plan gospodarenja otpadom Grada Labina i Općina Kršan, Sveta Nedelja, Pićan i Raša za razdoblje od 2010. do 2015. godine

Bitno je naglasiti da se Plan gospodarenja otpadom Grada Labina i Općina Kršan, Sveta Nedelja, Pićan i Raša, temelji na nizu pretpostavki na koje ne utječu samo subjekti unutar navedenih jedinica lokalne samouprave, već i mnogo šire. Navedena činjenica se posebno odnosi na izgradnju Županijskog centra za gospodarenje otpadom i implikacijama koje taj centar ima na gospodarenje otpadom na razmatranom području pa je stoga potrebno krajnje ozbiljno shvatiti nužnost uvođenja sustava gospodarenja otpadom temeljenog na zakonskim propisima Republike Hrvatske.

Jedan od ključnih prijetnji zagađenju okoliša predstavlja tvornica kamene vune – Rockwool. Djelovanje tvornice je izuzetno štetno po okoliš i ljudsko zdravlje ukoliko se ne koriste mjere zaštite koje tvornica mora osigurati da ne dođe do zagađenja u okolišu. Potrebno je da tvornica koristi odgovarajuću opremu i aktivnosti, da se redovito očituje o mjerenjima zagađenja zraka, o redovitom baždarenju aparata s kojima se očitavaju emisije u prostor, da osigura podatke o stvarnim razmjerima zagađenja građanima općine Pićan i okolice, a sve u cilju osiguranja kvalitete zraka u najvišoj kategoriji i zaštite okoliša.

2.5. Gospodarstvo

Općina Pićan ima dobro razvijeno poduzetništvo i nedovoljno razvijen kulturni i ruralni turizam, no s velikim potencijalom za razvoj istoga zbog svoje bogate nematerijalne kulturne, povijesne i prirodne baštine. Smanjenje broja stanovnika te nedostatak mlade inicijative u poduzetništvu može u budućnosti predstavljati osnovnu „kočnicu“ daljnjeg dugoročnog razvoja općine Pićan. Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske uređeno je ocjenjivanje i razvrstavanje jedinica lokalne i regionalne samouprave prema razvijenosti, koja se temelji na indeksu razvijenosti. Prema stupnju razvijenosti, sukladno Odluci o razvrstavanju („Narodne novine“ broj 89/10.), Općina Pićan je razvrstana u IV. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske (100,3 %). Prema podacima HGK Županijske komore Pula, na prostoru LAG-a *Istočna Istra* najveći je broj registriranih gospodarskih subjekata iz sektora turizma, trgovine i prijevoza, slijede ga sektor prerađivačke industrije, sektor građevinarstva, sektor poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Po posljednje obrađenim i sustavno analiziranim podacima Financijske agencije

(FINA) za 2012. godine u općini Pićan registriran je 41 poduzetnik s ostvarenih 504 milijuna kuna prihoda i 413 zaposlene osobe.

2.5.1. Analiza industrijske proizvodnje

Analiza industrijske proizvodnje na području općine Pićan ukazuje na podatak da se većina poduzetnika bavi prerađivačkom industrijom, trgovinom i ugostiteljstvom. Najveći je broj zaposlenih u sektoru prerađivačke industrije, a najveći je broj registriranih gospodarskih subjekata iz sektora turizma, trgovine i prijevoza. Prema podacima Obrtnog registra Ministarstva poduzetništva i obrta, na području općine Pićan evidentiran je 39 registrirani *obrt*. Najveći poduzetnici u općini Pićan bave se proizvodnjom kamene vune, proizvodnjom proizvoda od metala i plastike (PVC), trgovinom, autoprijevozom te ostalim uslužnim djelatnostima.

Općina Pićan spada u vrlo razvijene općine uzimajući u obzir proizvodni kapacitet i ostvarenu dodatnu vrijednost iz proizvodnje i to najviše zahvaljujući svojoj poslovnoj zoni Pićan – jug koja obuhvaća 120 hektara od čega je 60 % već izgrađeno i u funkciji. Uz tu zonu formirana je i jedna manja poduzetnička zona Jurani, za koju je donijet Urbanistički plan uređenja, te je treba komunalno urediti i privesti namjeni. Ukupno je u zoni zaposleno oko 350 radnika, a zahvaljujući tome, općina Pićan već godinama ima redovito najmanju stopu nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj.

2.5.2. Analiza poljoprivrednog sektora

Općina Pićan broji 420 kućanstava koja raspolažu s ukupno 1.681 ha raspoloživog obradivog poljoprivrednog zemljišta (podaci iz posljednjeg popisa poljoprivrede 2003. godine). Od toga se 662 ha intenzivno koristi za proizvodnju, dok 1.019 ha spada po obradi u ostalo zemljište i ne obrađuje se intenzivno. Od ukupno obrađenog zemljišta 602 ha je u privatnom vlasništvu, a ostalo u zakupu. Ukupna obradiva poljoprivredna površina nalazi se na ukupno 1.796 parcela što dovodi do zaključka da su posjedi vrlo usitnjeni i ekonomski u većini slučajeva neisplativi

za obrađivanje što i rezultira postojećom situacijom (ne)obrađenosti zemljišta. Udio korištenog poljoprivrednog zemljišta od 13% je jako nizak i ukazuje na nedovoljno iskorišten potencijal. Prosječna površina parcele iznosi 0,38 ha što predstavlja zapreku unaprjeđenju tehnologije i mehaniziranosti poljoprivredne proizvodnje.

Općina Pićan ima vrlo razvijenu proizvodnju grožđa i vina s poznatim vinarima koji iz godine u godinu podižu kvalitetu i kvantitetu svoje proizvodnje. Isto tako, u posljednjih je nekoliko godina zamjetna sve veća sadnja maslina, otvorena je i jedna uljara na području općine te je zabilježen porast pčelara i pčelinjih zajednica.

2.5.3. Analiza turističkih pokazatelja

Područje općine Pićan je krajobrazno atraktivno turističko područje, a u kombinaciji s povoljnim prostornim smještajem ima veliki turistički potencijal za razvoj raznih selektivnih oblika ruralnog turizma. Prema definiciji Vijeća Europe, ruralni turizam je turizam na seoskom području sa svim aktivnostima koje se provode na tom području, a najvažnije karakteristike takve vrste turizma su mirna sredina, odsutnost buke, očuvani okoliš, komunikacija s domaćinima, domaća hrana i upoznavanje seoskih poslova. S obzirom na opći trend koji se u posljednjih nekoliko godina sve više širi u središnjoj Istri, općina Pićan bi trebala svoj dugoročno održivi turistički razvoj temeljiti na revitalizaciji već postojeće tradicijske gradnje, odnosno baštine, kojoj se daje nova turistička namjena. Ovaj oblik turizma nema potrebu za izgradnjom novih kapaciteta, već, dapače, susreće se s izazovima kako na najbolji i najkvalitetniji način iskoristiti postojeće strukture.

Ruralni turizam na području općine Pićan se ozbiljnije počeo razvijati unatrag 10-15 godina prateći trendove potražnje za mirnim, očuvanim, autohtono oblikovanim i neindustrijaliziranim područjima. Karakteristika većine većih naselja na području središnje Istre (uključujući i općinu Pićan) jest postojanje starogradske jezgre, zidina, starih urušenih kamenih građevina koje treba urediti te neorganizirane turističke ponude zbog nedovoljno aktivnog privatnog sektora koji oskudijeva financijskim sredstvima za investicije u turističku ponudu. Udruživanjem više vlasnika (investitora) u jedan zajednički projekt po predmetnom modelu mogao bi se kreirati jedan potpuno novi oblik turizma u naselju Pićan po uzoru na primjere dobre prakse iz

razvijenih turističkih destinacija. Dakle, difuzni oblik smještaja - „albergo diffuso“ koji u prijevodu na hrvatski jezik znači „prošireni hotel“ mogao bi biti jedan od modela koji ima sve preduvjete za budući razvoj u naselju Pićan. Turistička ponuda koja nosi naziv „albergo diffuso“, nadilazi koncept raspršenih kuća za korištenje u turističke svrhe. Radi se o restauriranim apartmanima u svrhu iznajmljivanja koji su više kao „difuzna rezidencija“ nego „difuzni hotel“ jer nemaju hotelski ambijent i usluge. Kroz takav projekt stanovnici naselja Pićan i vlasnici nekretnina u starogradskoj jezgri mogli bi:

- pojačati aspekt gostoljubivosti u sklopu turističke ponude;
- promovirati kratke boravke;
- ponuditi gostu bolju mogućnost upoznavanja kulture općine.

Zahvaljujući općem trendu povećanja potražnje za boravkom u mirnim ruralnim sredinama u Istarskoj županiji, došlo je i do izgradnje novih smještajnih kapaciteta u općini Pićan te povećanja broja dolazaka i noćenja turista u proteklih nekoliko godina. Sljedeća tablica prikazuje porast smještajnog kapaciteta, broja dolazaka i noćenja u općini Pićan u posljednjih nekoliko godina.

Tablica 3: Broj kreveta, dolasci i noćenja u općini Pićan od 2010.-2015.

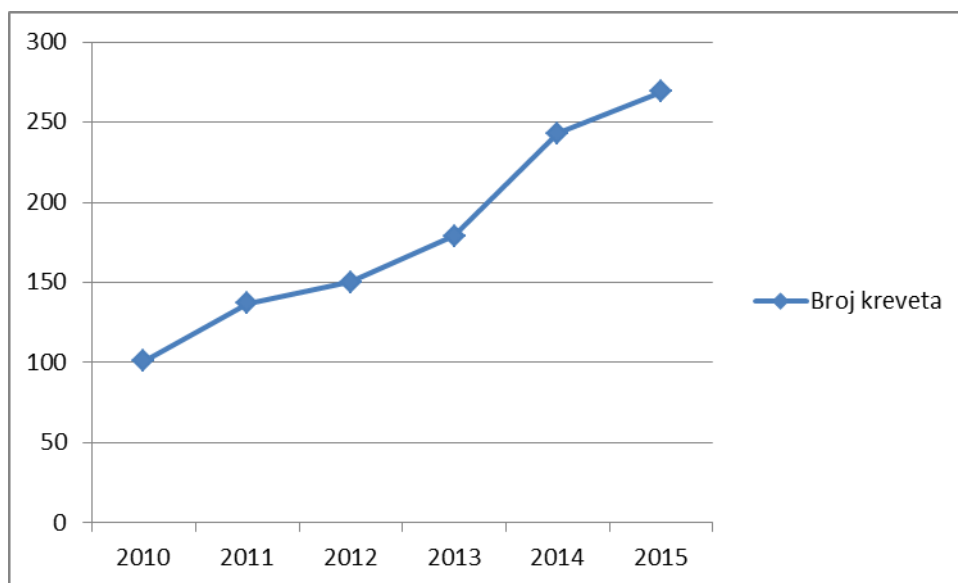
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Broj kreveta	101*	137*	150	179	243	269
Dolasci	634	860	940	1.343	1.463	1.770
Noćenja	6.920	9.451	10.213	13.381	15.065	17.468
* - procjena						

Izvor: www.tzpazin.hr

Iz tablice je vidljivo da se kapacitet smještaja u općini Pićan iz godine u godinu povećava, što rezultira permanentnim povećanjem broja dolazaka gostiju i ostvarenih noćenja. Sljedeći grafikoni slikovito prikazuju povećanje smještajnog kapaciteta (u krevetima) na području općine Pićan te broja dolazaka i noćenja turista.

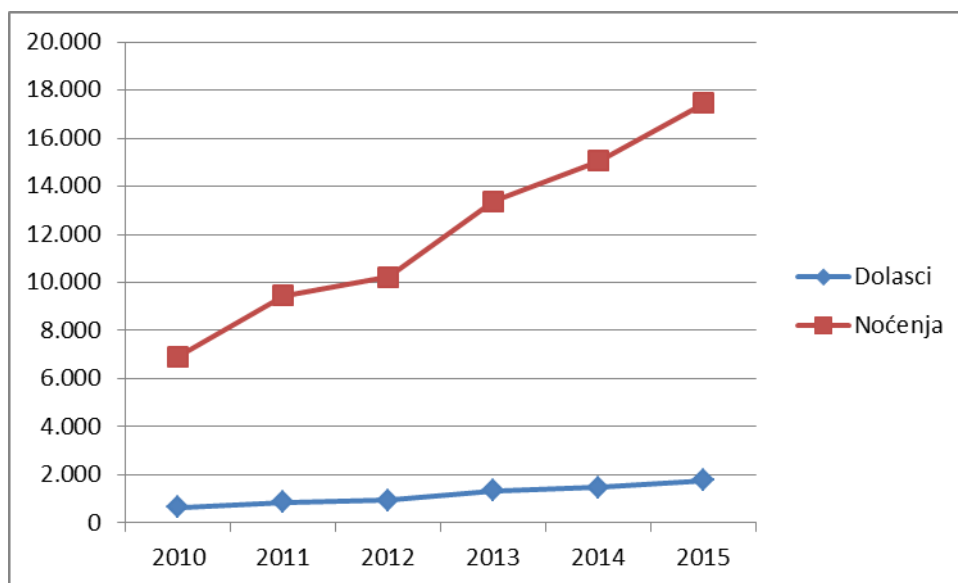

Grafikon 2: Smještajni kapaciteti u općini Pićan od 2010.-2015. godine

Izvor: www.tzpazin.hr

Grafikon 3: Dolasci i noćenja u općini Pićan od 2010.-2015. godine

Izvor: www.tzpazin.hr

2.6. Društvena infrastruktura i civilno društvo

Na području općine Pićan djeluje *Dječji vrtić Mali medvjed* sa sveukupno 60-ak polaznika, a smješteni su u više prostorija, od kojih oni najstariji borave u novouređenoj zgradi vrtića koja je izgrađena 2015. godine. Rad s djecom predškolske dobi ustrojen je u tri odgojne skupine,

jasličku i dvije mješovite odgojne skupine. U općini Pićan je zahvaljujući izgradnji novog vrtića osiguran adekvatan boravak sve predškolske djece općine Pićan, u skladu s Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe. U općini Pićan djeluju područne škole Pićan, Tupljak i Sv. Katarina, u sklopu *Osnovne škole Vladimira Nazora Potpićan*, čije sjedište se nalazi u općini Kršan.

Udruga Pićanaca „Trnoplesari“ se bavi prikupljanjem, zaprimanjem, arhiviranjem i obradom audio, video, usmene i pisane građe iz prošlosti Pićanaca, sudjeluje u pripremi i provedbi vjerskih, kulturnih, zabavnih i sportskih aktivnosti te drugim oblicima okupljanja i djelovanja Pićanaca, povremeno organizira zajednička druženja s ciljem prikupljanja sredstava koja se koriste za unaprjeđenje vlastitih aktivnosti.

Lovci s područja općine Pićan su organizirani kroz udugu *Lovačko društvo „Kamenjarka“*, dok aktivne poljoprivrednike okuplja *Udruga poljoprivrednika „Agropićan“*. Na području općine djeluje i *Dobrovoljno vatrogasno društvo Pićan*. Općina Pićan nema profesionalnih sportskih klubova, a najviše ima boćara koji su okupljeni u *Boćarskom klubu Tupljak*, malonogometaša koji su okupljeni u *Malonogometnom klubu Švići* te više malonogometnih klubova koji funkcioniraju kao neformalna udruženja te redovito sudjeluju na turnirima u općini i široj okolici.

Na području LAG-a „Istočna Istra“ koncentracija društvene i zdravstvene infrastrukture veća je oko Grada Labina, dok je u ostalim jedinicama lokalne samouprave slabija pokrivenost tom infrastrukturom. U općini Pićan zdravstvena i socijalna skrb organizirana je putem *Istarskih domova zdravlja*, Labin i *Centra za socijalnu skrb* Labin u susjednoj općini Kršan (naselje Potpićan). U Potpićnu radi ordinacija opće medicine, stomatološka ambulanta, patronažna služba i ljekarna. Najbliže opće bolnice nalaze se u Puli i Rijeci. Institucionalni oblik socijalne skrbi provodi se u okviru *Doma za starije i nemoćne osobe u Labinu*, čiji je osnivač Istarska županija. U sklopu Doma djeluje i *Dnevni centar za starije osobe*.

2.7. Prostorno planska dokumentacija

U cilju ostvarenja dugoročnog održivog razvoja na području općine bilo je potrebno definirati namjenska područja za gradnju, proizvodnju te posebne namjene. Prvi prostorni plan Općina Pićan je donijela 2005. godine koji je bio usklađen s prostorno-planskom dokumentacijom Istarske županije. Planom je utvrđena koncepcija i organizacija prostora na području općine Pićan, smjernice i mjere za provođenje Plana i izradu prostornih planova užeg područja, te prava i obveze subjekata u planiranju na području općine Pićan. Plan je predvidio mjere kojima se razvoj u prostoru usmjerava u cilju kvalitetnijeg korištenja postojećih gospodarskih resursa i spomenika kulture; određivanja veličine, strukture, kvalitete i kapaciteta turističke ponude; racionalizacije površine građevinskog područja; određivanja mjera za zaštitu voda, zaštićenog obalnog područja mora, šuma, ostalih osobito vrijednih dijelova prirode, poljoprivrednog zemljišta, graditeljske baštine.

Prostornim je planom definirana osnovna namjena i korištenje površina s zatečenim prostornim strukturama, štite se i čuvaju temeljna obilježja i vrijednosti prostora te osiguravaju temeljni uvjeti za ukupni društveni i gospodarski razvitak, zaštitu okoliša te racionalno i svrhovito korištenje prostora, prirodnih i kulturno-povijesnih dobara. Prostorni plan uređenja općine Pićan utvrđuje mjere za uređenje i oblikovanje naselja Pićan kao općinskog sjedišta i za uređenje i oblikovanje ostalih naselja te za uređenje građevinskih područja i građevina van građevinskih područja. Prostornim planom utvrđene su slijedeće karakteristične prostorne cjeline i vrijedna područja općine Pićan:

- područje Gračišće - Pićan, u kategoriji značajnog krajobraza,
- istočni obronci doline rijeke Raše, u kategoriji značajnog krajobraza,
- prostor središnjeg naselja Pićan i
- poduzetnička zona "Pićan"
- poduzetnička zona „Jurani“.

I. Izmjene i dopune Prostornog plana

Odlukom Općinskog vijeća od 21. prosinca 2009. godine Općina je donijela Odluku o donošenju Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja općine Pićan u segmentu odvodnje i

pročišćavanja otpadnih voda, s ciljem osiguravanja prostorno-planskih preduvjeta za rješavanje odvodnje otpadnih voda naselja na području općine Pićan, u razdoblju do izgradnje zasebnih sustava odvodnje s biološkim uređajima za pročišćavanje, te u segmentu zaštite prirode radi usklađivanja sa Zakonom o zaštiti prirode. Uređivanje prostora na području općine Pićan (izgradnja građevina, uređivanje zemljišta i obavljanje drugih radova na površini zemlje te iznad ili ispod nje) provode se u skladu s Prostornim planom te Izmjenama i dopunama istog, odnosno u skladu sa postavkama i izvedenicama koje iz njih proizlaze.

Prostor općine Pićan se prema namjeni dijeli na: površine naselja, površine izvan naselja za izdvojene namjene, poljoprivredne površine, šumske površine i površine infrastrukturnih sustava i za svaku je od tih površina putem odredbi Plana definirana mogućnost korištenja (gradnje). Unutar površine naselja, odnosno građevinskog područja naselja, predviđene su slijedeće funkcije i namjene: stanovanje, javna namjena, društvena namjena, gospodarska namjena (proizvodna, poslovna, ugostiteljsko turistička), sportsko-rekreacijska namjena, javne i zaštitne zelene površine i posebne namjene.

Prostornim planom uređenja općine Pićan definirane su i zone izdvojene namjene koje predstavljaju specifične funkcije koje svojom veličinom, strukturom i načinom korištenja nisu spojive sa stanovanjem i u prostoru funkcioniraju kao autonomne prostorne cjeline. U površinama izvan naselja za izdvojene namjene nije dozvoljeno novo stanovanje. Zone izdvojene namjene izvan područja naselja namijenjene su za:

- gospodarsku namjenu - proizvodno-poslovna namjena (I + K) - Poduzetnička zona "Pićan",
- gospodarsku namjenu - proizvodna namjena (II),
- športsko-rekreacijska namjena (R1 - golf igralište),
- površine infrastrukturnih sustava (IS) i
- groblja.

II. Izmjene i dopune Prostornog plana

Općina Pićan je 06.studenog 2015. godine donijela nove Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Pićan kojim je definirana Poduzetnička zona „Jurani“.

2.8. Institucionalni okvir za upravljanje razvojem

U cilju postizanja dugoročnog održivog razvoja Općina Pićan kao nositelj razvoja, nastoji povećati vlastitu djelotvornost i učinkovitost, s ciljem što potpunijeg zadovoljavanja zahtjeva i očekivanja svojih građana i drugih zainteresiranih strana. Da bi to postigla, općina konstantno ulaže u podizanje kvalitete svojih usluga prema građanima, ujednačenu kvalitetu i brzinu rješavanja zahtjeva, dostupnost informacija, javnost rada i transparentnost djelovanja. Svi zaposlenici općine nastoje poštovati radnu disciplinu koja je propisana raznim općinskim aktima, pravodobno izvršavati svoje radne obveze, voditi računa o svom profesionalnom nastupu, primjerenom izgledu i ponašanju. Ukupnim razvojem na području općine Pićan, kroz razne poticaje i druge mjere, upravljaju tijela Općine i Istarske županije. Prisutno je i više drugih institucija koje su angažirane oko pitanja razvoja Općine, uključujući Hrvatsku gospodarsku komoru, Županijsku komoru Pula i HOK – Udruženje obrtnika Labin. Posebno je naglašena uloga razvojnih agencija: Istarske razvojne agencije IDA-e te Agencije za ruralni razvoj Istre AZRRI.

2.9. Regionalna i međunarodna suradnja

Jedna od regija Republike Hrvatske s vrlo razvijenom međunarodnom suradnjom je Istarska županija. Politička suradnja ima za cilj poticanje gospodarske, kulturne, znanstvene i drugih oblika suradnje. Općina Pićan ima potpisan sporazum o osnivanju Lokalne akcijske grupe *Istočna Istra koji je* potpisan 2012. godine s Gradom Labinom, općinama Sveta Nedelja, Raša i Kršan te aktivno sudjeluje na koordinacijama gradonačelnika i načelnika Labinštine. S obzirom na svoju bogatu povijesnu i kulturnu baštinu općinska uprava nastoji održavati kontakte sa više institucija u zemlji i inozemstvu s kojima nalazi zajednički interes u cilju realizacije raznih projekata. Jedan od najpoznatijih projekata općine Pićan koji spaja više regija, institucija, kulturnih udruga te predstavnika javnog i privatnog sektora je *Legendfest – festival legendi, mitova i priča* koji se svake godine održava posljednjeg vikenda u srpnju, u starogradskoj jezgri naselja Pićan.

3. POVEZNICE SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠIH RAZINA

Prilikom izrade Programa ukupnog razvoja općine Píćan vodilo se računa da on bude u skladu i koherentan sa strateškim planovima viših razina, tj., u skladu je s europskim i nacionalnim politikama, odnosno u skladu sa ciljevima:

- Međunarodne strategije Europe 2020 za 2014.-2020;
- Partnerskog sporazuma Republike Hrvatske, krovnog plansko-programskog dokumenta kojim RH utvrđuje nacionalnu strategiju za korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014.-2020.;
- Strategije Vladinih programa za 2015.-2017.;
- Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.;
- Strateškog plana MRRFEU za 2014.-2016.;
- Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.;
- Županijske razvojne strategije Istarske županije 2011.-2013., nacрта Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020.;
- Lokalne razvojne strategije lokalne akcijske grupe „Istočna Istra“ 2014.-2020.;
- Strategije razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020.;
- Strategije razvoja turizma RH do 2020.;

S obzirom na ulazak republike Hrvatske u Europsku uniju 2013. godine, osnovni strateški dokument Europske unije – Strategija 2020 postaje vodič i temelj svim razvojnim strategijama i programima na području Europske unije te je i predmetni Program izrađen u skladu s tri prioriteta koje strategije predlaže i koji se međusobno nadopunjuju, a to su:

- Pametan rast – razvijanjem ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji;
- Održiv rast – promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija;
- Uključiv rast – njegovanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.

Republika Hrvatska je partnerskim sporazumom definirala nacionalne ciljeve do 2020. godine koji su usmjereni na povećanje konkurentnosti, smanjenje regionalnih nejednakosti i siromaštva

te jačanje ljudskih resursa. Glavni ciljevi Partnerskog sporazuma temelj su i Strategije Vladinih programa za 2015.-2017. koja na trogodišnjoj osnovi određuje glavna prioritetna područja i instrumente primjenom kojih će se postići ti ciljevi. Sukladno načelima Strategije Europa 2020 izrađen je Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske, na osnovu kojeg Republika Hrvatska stječe pravo korištenja sredstava Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj. Usklađenost sektorskih ciljeva Programa ukupnog razvoja općine Pićan sa strateškim dokumentima viših razina je važna jer daje prednost pri dobivanju financijskih sredstava iz domaćih i EU fondova za implementaciju razvojnih projekata.

4. SWOT ANALIZA

Polazeći od pretpostavke da područje općine Pićan posjeduju određene specifične karakteristike i komparativne prednosti, bilo je potrebno izraditi SWOT analizu tog područja. Analizom osnovnih čimbenika razvoja s područja općine Pićan došlo se do niza korisnih informacija o internim snagama, slabostima te vanjskim prilikama i prijetnjama iz okruženja. Analiza razvojnih snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji ključni je instrument prepoznavanja razvojnih perspektiva općine Pićan. Razvojne snage i slabosti ukazuju na potencijal Općine sadržan u njezinim materijalnim i nematerijalnim resursima, odnosno prikazuju što općina Pićan, odnosno općinska uprava mogu učiniti imajući u vidu mogućnosti i prijetnje iz šireg okruženja koje također predstavljaju neizostavni dio SWOT analize. SWOT analizom vrednuje se usklađenost sposobnosti općine Pićan s uvjetima koji prevladavaju u njezinoj okolini čime se stvara ključni prijelaz iz osnovne analize ka strateškom promišljanju o budućim razvojnim pravcima. Rezultat SWOT analize jest SWOT matrica u kojoj su transparentno prikazane, u osnovnoj analizi utvrđene, snage i slabosti općine Pićan koje će se nastojati angažirati na način da se iskoriste mogućnosti i/ili minimiziraju prijetnje iz okruženja. Izradi SWOT matrice pristupilo se na sljedeći način:

- Prepoznale su se i izdvojile razvojne snage i slabosti te utvrdile i izdvojile mogućnosti i prijetnje iz okruženja po pojedinim razvojnim područjima općine Pićan;
- Utvrđeni su elementi SWOT analize rangirani prema važnosti i vjerojatnosti pojavljivanja;
- Analizirani su međudnosi mogućnosti sa snagama i slabostima te prijetnji sa snagama i slabostima čime se stvorilo polazište za donošenje vizije, strateških ciljeva, prioriteta i razvojnih mjera.

SWOT analiza općine Pićan razrađena je po sljedećim razvojnim područjima:

1. Prirodni i demografski resursi, okoliš, prostor i infrastruktura
2. Gospodarstvo
3. Turizam
4. Poljoprivreda i
5. Društvene djelatnosti i civilni sektor.

Velika raznolikost Istočne Istre što se tiče prirodnih, socijalnih, ekonomskih i kulturnih značajki, velikim je dijelom nastala zbog učinka četiri skupine čimbenika koji danas određuju razvojni proces općine Pićan i to:

- Prirodni potencijal područja (klimatski i hidrološki uvjeti, kvaliteta tla, šuma, podjela naselja, itd.);
- Povijesni i socijalni faktori – tradicija, posljedice promjene političkih sustava (migracije, druženje različitih kultura, politička svijest i sudjelovanje u procesu donošenja odluka, lobiranje, organizacija lokalne zajednice), dob i obrazovna struktura stanovništva (postotak starih ljudi koji nisu skloni promjenama u usporedbi s mladim poduzetnicima), svijest o kulturnom nasljeđu i tradicionalnim vrijednostima;
- Ekonomski faktori – udaljenost do tržišta, naročito većih gradskih centara, struktura i organizacija lokalnog tržišta, pristup osnovnoj infrastrukturi, financijska snaga lokalnog proračuna, ekonomska učinkovitost tvrtki, poduzetništvo, itd.;
- Institucionalni faktori – zakoni i propisi njihovo provođenje, stupanj lokalnog sudjelovanja u donošenju odluka, učinkovitost administracije, itd.

Analiza snage, slabosti, prilika i opasnosti za razvoj općine Pićan temelji se na prikupljenim i analiziranim podacima, kao i na stručnim i razvojnim dokumentima koji su dobiveni na uvid. Uz to, korištene su i informacije dobivene od učesnika radionice, općinske uprave te razni članci dostupni na elektronskim medijima. Ova je analiza polazište za definiranje prijedloga institucionalnog modela razvoja općine Pićan. Najvažnije snage i slabosti, kao unutrašnji čimbenici, te prilike i prijetnje, kao vanjske mogućnosti i ograničenja razvoja, navedeni su u sljedećoj tablici.

Tablica 4: SWOT analiza općine Pićan

SNAGE	SLABOSTI
<p>PRIRODNI I DEMOGRAFSKI RESURSI, OKOLIŠ, PROSTOR I INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none">• Očuvan okoliš• Povoljan zemljopisni i prometni položaj• Ugodna mediteranska klima• Bogatstvo i raznolikost prirodnih resursa• Ekološki očuvane i atraktivne prirodne ljepote, kultivirani značajni krajobrazi, posebni i floristički rezervati• U tijeku su izmjene i dopune Prostornog plana uređenja• Pristupačnija obrazovanost mladih• Entuzijizam mladih za djelovanjem i osnivanjem obitelji na području Općine te uključenjem u javne aktivnosti• Najmanja stopa nezaposlenosti na razini općina Republike Hrvatske• Visoki stupanj pripremljenosti razne dokumentacije za izgradnju javne infrastrukture	<p>PRIRODNI I DEMOGRAFSKI RESURSI, OKOLIŠ, PROSTOR I INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none">• Nedovoljno izgrađen i neodgovarajući sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda• Neučinkovito gospodarenje otpadom: neriješena divlja odlagališta, nepostojanje odlagališta građevinskog otpada, pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta• Nedostatan kapacitet groblja• Nema kapelice• Neizgrađenost komunalne infrastrukture u ostalim naseljima u kojima se odvijaju gospodarske aktivnosti• Nedovoljno razvijena prometna infrastruktura• Nedovoljno organiziran lokalni javni prijevoz• Nedovoljan broj parkirališnog prostora u naselju Pićan• Neusklađenost postojeće prostorno planske dokumentacije sa potrebama gospodarskog razvoja i realnim mogućnostima općine Pićan• Nepostojanje planova nižeg reda i konzervatorske podloge• Negativni učinci zagađenja zraka tvornice kamene vune
<p>GOSPODARSTVO</p> <ul style="list-style-type: none">• Duga tradicija proizvodnje• Duga tradicija malog i srednjeg poduzetništva• Porast poduzetničkih inicijativa• Razvijena najveća poslovna zona Pićan• Dobra infrastrukturna opremljenost najveće poslovne zone Pićan• Veliki broj malih poduzetnika	<p>GOSPODARSTVO</p> <ul style="list-style-type: none">• Smanjenje industrijske proizvodnje, zastarjela tehnologija i nedostatak značajnijih investicija• Neiskorištenost prostora i resursa bivše poslovne zone• Neusklađenost obrazovne strukture sa potrebama tržišta rada• Smanjenje broja zaposlenih

<ul style="list-style-type: none">• Heterogeni – disperzirani razvoj poduzetništva na području općine Pićan• Međusobna suradnja malih poduzetnika na području općine Pićan• Omogućen pristup raznim oblicima transporta (željeznica, cesta)• Sve više obrazovanih mladih stručnjaka koji završavaju visoke škole te posjeduju najnovija znanja iz raznih područja tehnike, poduzetništva, zdravstva, obrazovanja, inovacija i dr.	<ul style="list-style-type: none">• Nedovoljna pripremljenost za povlačenje sredstava iz EU fondova• Nedostatnost vlastitih izvora financiranja za nova ulaganja i nove projekte• Nesređeni imovinsko pravni odnosi• Neorganiziranost i neefikasnost javne administracije i državne uprave• Pravna nesigurnost• Visoke kamatne stope• Nema zaštite vlastitog proizvoda uz potpunu liberalizaciju uvoza – nekontrolirani uvoz stimuliran mjerama fiskalne i monetarne politike• Nedostatak efikasnih mjera za povećanje izvoza• Nedovoljno poticanje stvaranja branda
<p>TURIZAM</p> <ul style="list-style-type: none">• Izgradnja novih smještajnih kapaciteta• Značajan potencijal za razvoj turizma i pozicioniranje općine Pićan kao prepoznatljive turističke destinacije• Bogata povijesna i kulturna baština• Mogućnost potpune revitalizacije starogradske jezgre naselja Pićan• Mogućnost izgradnje biciklističkih staza	<p>TURIZAM</p> <ul style="list-style-type: none">• Nedovoljno razvijen turizam i ugostiteljstvo• Nedovoljno diferencirana turistička ponuda• Nepostojanje ugostiteljske ponude u starogradskoj jezgri Pićna• Nepostojanje hotelskog smještaja• Neodgovarajuća kvaliteta smještajnih kapaciteta• Nedovoljno razvijena turistička infrastruktura: pješačke staze, biciklističke staze• Nedovoljna promocija turističkih potencijala• Sezonski karakter turizma• Nedovoljno valorizirani i iskorišteni prirodni, kulturni i drugi resursi za razvoj turizma i poljoprivrede
<p>POLJOPRIVREDA</p> <ul style="list-style-type: none">• Velika površina visokovrijednog poljoprivrednog tla• Mogućnost zalijevanja poljoprivrednih površina	<p>POLJOPRIVREDA</p> <ul style="list-style-type: none">• Neracionalna iskorištenost poljoprivrednog područja

<ul style="list-style-type: none">• Mogućnost korištenja podzemnih voda• Tradicijsko znanje bavljenja poljoprivredom• Povoljni klimatski uvjeti za raznovrsnu poljoprivrednu proizvodnju i uzgoj mediteranskih kultura	<ul style="list-style-type: none">• Nedovoljno razvijena poljoprivredna proizvodnja i poljoprivredna infrastruktura• Rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta, neusklađenost stanja u zemljišnim knjigama sa stanjem u katastru i na terenu• Nezadovoljavajuća organiziranost i povezanost poljoprivrednih proizvođača• Dugoročni postupci davanja državnog zemljišta u zakup• Ne postoji sustav navodnjavanja• Slaba povezanost poljoprivredne proizvodnje s turizmom i trgovinom
DRUŠTVENE DJELATNOSTI I CIVILNI SEKTOR <ul style="list-style-type: none">• Legendfest – najveći festival priča i legendi u okruženju• Osiguran rad dječjeg vrtića i osnovne škole• Djelovanje udruga i razvijenost sportskih društava• Kulturne i sportske manifestacije• Multikulturalnost• Raspoloživost kvalitetnim kadrom, spremnim za timski rad i djelovanje za boljitak razvoja općine Pićan	DRUŠTVENE DJELATNOSTI I CIVILNI SEKTOR <ul style="list-style-type: none">• Nedostatak sportsko rekreacijskih objekata sa popratnim sadržajima• Nedostatak i udaljenost zdravstvenih i socijalnih ustanova• Nepovoljna demografska slika: niska gustoća naseljenosti, smanjenje broja stanovnika• Neadekvatan prostor i nedovoljan kapacitet vrtića• Premali udio visokoobrazovanog stanovništva• Manjak menadžera, mladih i ambicioznih ljudi• Nedovoljan interes za rad u civilnom sektoru

PRILIKE	PRIJETNJE
PRIRODNI I DEMOGRAFSKI RESURSI, OKOLIŠ, PROSTOR I INFRASTRUKTURA <ul style="list-style-type: none">• Korištenje poticaja za obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost	PRIRODNI I DEMOGRAFSKI RESURSI, OKOLIŠ, PROSTOR I INFRASTRUKTURA <ul style="list-style-type: none">• Devastacija okoliša zbog pojačanog turističkog razvoja te intenzivne poljoprivrede uz neodgovarajuću

<ul style="list-style-type: none">• Sanacija i razvoj sustava kanalizacije i pročišćavanja otpadnih voda• Izgradnja vodoopskrbnog sustava• Učinkovito gospodarenje otpadom: izgradnja pretovarne stanice, selektivno prikupljanje otpada• Izgradnja komunalne infrastrukture u ostalim poslovnim zonama• Plinifikacija• Zaštita i valorizacija starogradske jezgre naselja Pićan• Razvoj prometne infrastrukture: rekonstrukcija cesta i makadamskih puteva• Daljnji razvoj telekomunikacijske mreže• Proširenje groblja i izgradnja mrtvačnice• Prenamjena neiskorištene infrastrukture (industrijski objekti, stare škole, domovi)• Očuvanje objekata i imovine od daljnjeg propadanja• Izmjene i dopune prostornog plana usklađene s potrebama gospodarstva i stanovništva općine Pićan• Donošenje planova upravljanja i mjera zaštite zaštićenih područja• Povećano ulaganje u obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost• Podizanje ekološke svijesti stanovništva	<p>izgrađenost sustava kanalizacije, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, te neučinkovitog sustava upravljanja otpadom</p> <ul style="list-style-type: none">• Neracionalno korištenje resursa• Izloženost elementarnim nepogodama• Neadekvatna zaštita od poplava• Nedovoljno razvijena ekološka svijest• Nizak stupanj korištenja inovacija i novih tehnologija rezultira obavljanjem djelatnosti s niskom dodanom vrijednošću• Neodgovarajuća obrazovna struktura predstavlja ograničavajući čimbenik razvoja• Negativan prirast stanovništva• Depopulacija lokalnog stanovništva• Odlazak mladih obrazovanih osoba u urbane sredine• Sve skuplji život• Nedovoljno izgrađena infrastruktura za mlade obitelji (predškolski i školski odgoj, sportski tereni i dr.)
<p>GOSPODARSTVO</p> <ul style="list-style-type: none">• Razne mogućnosti korištenja povoljnih poduzetničkih kredita i EU fondova za malo i srednje poduzetništvo• Valorizacija neiskorištene industrijske infrastrukture za potrebe razvoja• Korištenje potencijala gospodarske zone• Povećanje investicijskih ulaganja u svim djelatnostima posebno u turizmu, poljoprivredi, industriji, prometu	<p>GOSPODARSTVO</p> <ul style="list-style-type: none">• Nedovoljan interes poduzetnika, koncesionara, nedovoljna kvaliteta usluga• Nedovoljna zainteresiranost investitora za ulaganje• Nekonkurentnost proizvodnje i gospodarskih subjekata zbog zastarjele tehnologije i loše organizacije• Utjecaj ekonomske krize na lokalno gospodarstvo

<ul style="list-style-type: none">• Dostupnost inovativnih tehnologija za jačanje konkurentnosti gospodarstva• Poslovno pozicioniranje na novim tržištima• Otvaranje novih radnih mjesta• Stvaranje sinergije između turističkog, poljoprivrednog i industrijskog sektora• Financiranja razvoja putem sredstava iz EU i domaćih fondova• Poticanje raznih oblika udruživanja i umrežavanja gospodarstvenika: zadruga, klastera• Poticanje razvoja OPG-a, obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva• Modernizacija obrazovnog sustava i njegova prilagodba tržištem radne snage• Razvoj telekomunikacijske infrastrukture i interneta	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatak kvalificirane radne snage• Neusklađenost katastra i zemljišnih knjiga• Nedovoljni izvori financiranja• Brojnost, neusklađenost, neizvjesnost i nedorečenost zakonskih propisa i njihovih tumačenja• Neuvažavanje povratnih učinaka i iskustava koja gospodarstvenici i JLS-i imaju u svom poslovanju• Negativni utjecaji novih zakonskih izmjena na proračune jedinica lokalne samouprave• Rasprodaja javne i privatne imovine• Prijevoz opasnih tereta• Pritisak strane konkurencije na nespemne domaće proizvođače
<p>TURIZAM</p> <ul style="list-style-type: none">• Razni programi razvoja turizma i spremnost države na financijske potpore• Mogućnost korištenja EU fondova za izgradnju novih turističkih kapaciteta i atraktivnosti• Razvoj turističkog poslovanja na području općine Píćan• Turističko brandiranje Općine Píćan kao prepoznatljive turističke destinacije• Starogradsku jezgru naselja Píćan i ostalu industrijsku imovinu staviti u funkciju turizma i gospodarstva• Razvoj selektivnih oblika turizma• Razvoj cjelogodišnjeg turizma• Turističko povezivanje priobalja i unutrašnjosti• Poboljšanje konkurentnosti turističke ponude uz osvajanje novih tržišta• Osmišljavanje turističkih projekata vezanih uz kulturni turizam i nematerijalnu kulturnu baštinu	<p>TURIZAM</p> <ul style="list-style-type: none">• Konkurencija ostalih istarskih ruralnih destinacija• Globalna konkurencija• Potencijalno zagađenje• Cestovna infrastruktura• Vizualna degradacija prostora• Turbulentno i nepredvidljivo okruženje• Promjena trendova na tržištu• Nemogućnosti dobivanja povoljnih kredita za nove investicije• Nedovoljno ulaganje u obrazovanje i edukaciju vlasnika objekata u ruralnom turizmu• Razvoj industrijske proizvodnje negativno može utjecati na razvoj turizma• Nedovoljno dobra suradnja svih pružatelja ugostiteljskih usluga u općini (zajedničke marketinške akcije i dr.)

<p>POLJOPRIVREDA</p> <ul style="list-style-type: none">• Davanje poljoprivrednih površina u državnom vlasništvu u dugoročnu koncesiju• Povećanje proizvodnje i razvoj visokokvalitetnih poljoprivrednih proizvoda• Razvoj ekološke poljoprivrede• Velika mogućnost korištenja Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj• Korištenje komparativne prednosti za ekološki uzgoj voća i povrća	<p>POLJOPRIVREDA</p> <ul style="list-style-type: none">• Nemogućnost dobivanja potpora i sredstava EU onih koji nisu upisani u Upisnik• Usitnjenost poljoprivrednog zemljišta usporava unaprjeđenje tehnologije i mehaniziranost poljoprivredne proizvodnje• Zagađenje tla• Konkurencija poljoprivrednih proizvođača iz ostalih zemalja EU• Nemogućnost izgradnje sustava navodnjavanja zbog neriješenih imovinsko-pravnih pitanja
<p>DRUŠTVENE DJELATNOSTI I CIVILNI SEKTOR</p> <ul style="list-style-type: none">• Daljnji razvoj odgojno-obrazovnog sustava, dovršenje izgradnje vrtića i opremanje vrtića i škole• Povećanje razine obrazovanja• Poticanje naseljavanja i nataliteta• Stambeno zbrinjavanje mladih• Podizanje kvalitete zdravstvenih usluga, te usluga za starije i nemoćne osobe• Informatizacija cjelokupnog društva• Jačanje civilnog sektora kroz aktivnije uključivanje mladih• Mogućnosti korištenje vanjskih izvora sredstava za izgradnju društvene infrastrukture	<p>DRUŠTVENE DJELATNOSTI I CIVILNI SEKTOR</p> <ul style="list-style-type: none">• Nemogućnost financiranja potrebnog kadra te održavanja prostora i opreme zbog smanjenja fiskalnih prihoda• Smanjenje standarda zdravstvene zaštite zbog ograničenih sredstava državnog proračuna i zakonske regulative• Nedovoljna osjetljivost društvene zajednice prema određenim socijalnim kategorijama• Izostanak financijske potpore civilnom društvu

5. VIZIJA RAZVOJA OPĆINE PIĆAN

Na temelju prijedloga sudionika radionica, dobivenih i prikupljenih podataka te izrađene SWOT analize vezane uz izradu Programa ukupnog razvoja, a uzimajući u obzir karakteristike područja, definirana je vizija općine Pićan koja glasi:

*OPĆINA PIĆAN – POŽELJNA SREDINA ŽIVLJENJA, ODRŽIVOG RAZVOJA
GOSPODARSTVA, POLJOPRIVREDE I PREPOZNATLJIVE TURISTIČKE PONUDE
BAZIRANE NA PRIRODNOJ, POVIJESNOJ I KULTURNOJ BAŠTINI*

Sudionici radionica su se u svojim prijedlozima izjasnili da predložena vizija mora naznačiti potrebu sinergijskog razvoja svih postojećih čimbenika u okruženju, uzimajući u obzir razvoj ekološke svijesti na cijelom ciljanom području, potrebe kompletiranja infrastrukture u komunalnoj i institucionalnoj formi, kao i visoke razine socijalne osviještenosti, razvijenog civilnog društva, poduzetnički iskoristivog potencijala i drugo što je bilo navedeno u SWOT analizi, a bilo je prikazano kao iskoristiv potencijal. Ideja definiranja vizije Općine, bila je vođena mišlju stanovništva kako želi vidjeti svoju općinu za pet do deset godina te plansko socio-ekonomskim razvojem, odnosno uspješnim gospodarenjem. Da bi se postigao i u konačnici valorizirao takav menadžerski pristup u razvoju općine, potrebno je pretpostaviti nekoliko važnih komponenti tj. odgovoriti na konkretna pitanja predmetne sredine:

- Koja je percepcija okruženja o općini Pićan? (usporedba sa sličnim jedinicama lokalne samouprave po određenim kriterijima; stav medija; stav susjednih općina i gradova; status u Istarskoj županiji; status u Republici Hrvatskoj; status u Europi i šire?)
- Koje su najvažnije gospodarske aktivnosti općine Pićan? (koji su nosioci; koliko doprinose razvoju općine; s kolikim učešćem su u proračunu općine; kako iskorištavaju resurse; kakvi su daljnji potencijali i kako djeluju na okoliš?)
- Koje su najznačajnije djelatnosti kojima se bave poduzetnici u općini? (uključenost lokalne zajednice; kvalifikacija; potrebne vještine; doseljena i sezonska radna snaga;

demografska slika; položaj uposlenika; socijalni status; mogućnost obrazovanja i perspektiva?)

- Koje vrste usluge su na raspolaganju u općini? (vrste i kvaliteta usluga; nedostatak usluga; cijene usluga; pravovremenost i trend pružanja usluga?)

Predložena vizija opisuje očekivanu budućnost općine Pićan kakva se očekuje do 2020. godine. To je konačni ili ukupni cilj Programa ukupnog razvoja općine Pićan na osnovu kojeg će se donijeti ostale odluke vezane uz izradu i kasniju implementaciju projekata od strateškog značaja za lokalnu zajednicu.

Izjava o viziji općine Pićan „*Općina Pićan – poželjna sredina življenja, održivog razvoja gospodarstva, poljoprivrede i prepoznatljive turističke ponude bazirane na prirodnoj, povijesnoj i kulturnoj baštini*“, realno i izvedivo treba opisati sliku i imidž općine Pićan kroz najvažnije gospodarske aktivnosti uključujući i usluge uz jasno definiranje kvantitete i kvalitete zapošljavanja. Vizija je najvećim dijelom bazirana na neposrednim pokazateljima osnovne SWOT analize. Općina Pićan je već od ranije prepoznatljiva po svojim komparativnom prednostima, ali je neophodno uskladiti niz drugih potencijalnih čimbenika koji također sudjeluju u kreiranju slike ciljanog područja. To za sobom povlači činjenicu, da iako je gospodarstvo dominantna tema strateškog plana, ipak izjava o viziji uključuje sve elemente društva, s obzirom da se želi dugoročna uspješnost i dugoročni održivi razvoj temeljen na postojećim resursima.

Isto tako, vrlo je bitno da vizija izražava realno stanje i želju općine Pićan, da zvuči jednostavno te da ima elemente uspješne i marketinški prihvatljive parole. Izjava o viziji općine Pićan jasno ukazuje na oportunitetnu želju za sinergijskim povezivanjem gospodarskog, poljoprivrednog, turističkog i društvenog sektora, poboljšanom institucionalnom organizacijom i potrebom za boljim životom svih stanovnika općine. Definiranjem svrsishodne vizije razvoja, Općina prepoznaje i definira pravac razvoja što dokazuje transparentnost i osigurava dugoročni održivi razvoj. Vizija razvoja općine Pićan je usklađena sa svim postojećim strateškim operativnim planovima na regionalnoj, nacionalnoj i višim razinama po vertikalnoj, kao i srodnim planovima i nacrtima na horizontalnoj liniji.

U cilju ostvarenja vizije, a vodeći računa o sinergiji gospodarskih, poljoprivrednih, turističkih i društvenih resursa te socijalne uključenosti i zaštite okoliša identificirano je pet strateških ciljeva razvoja općine Pićan kao prvi korak u ostvarenju vizije i to:

1. Izgradnja javne komunalne infrastrukture
2. Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja za razvoj gospodarstva
3. Poticanje poljoprivredne proizvodnje i ruralnog turizma
4. Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnim resursima
5. Poboljšanje društvene infrastrukture i razvoj civilnog društva

U nastavku je dat grafički prikaz vizije i strateških razvojnih ciljeva općine Pićan. Vizija se ostvaruje kroz usklađeno ostvarivanje strateških ciljeva, odnosno, strateški ciljevi su „temeljni stupovi“ postizanja općinske razvojne vizije.

Slika 7: Vizija i strateški razvojni ciljevi općine Pićan

6. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE

U cilju ostvarenja vizije definirani su strateški ciljevi razvoja općine Pićan do kojih se došlo na temelju provedene rasprave, analize postojećih čimbenika koji najviše utječu na cjelokupni održivi razvoj područja općine Pićan te analize postojećih resursa i komparativnih prednosti koje općini Pićan pružaju startnu prednost u odnosu na ostale lokalne samouprave u okruženju. U nastavku se ukratko obrazlažu strateški ciljevi tako da ih se povezuje s utvrđenim razvojnim potrebama, mogućnostima, opasnostima i prilikama.

6.1. STRATEŠKI CILJ 1: Izgradnja javne komunalne infrastrukture

Visok stupanj izgrađenosti kvalitetne komunalne infrastrukture pretpostavka je razvoja svih djelatnosti unutar općine Pićan, a ujedno i značajan čimbenik kvalitete života stanovništva. U cilju izgradnje kvalitetnog temelja svekolikog razvoja, općina Pićan je kao prvi razvojni cilj postavila izgradnju komunalne infrastrukture sukladne razvojnim potrebama u okviru kojeg su utvrđena tri prioriteta za naredno razdoblje s ukupno 21 mjerom.

Tablica 5: STRATEŠKI CILJ 1: Izgradnja javne komunalne infrastrukture

PRIORITET	MJERA
Prioritet 1.1. Rekonstrukcija i izgradnja infrastrukturnog sadržaja u naselju Pićan	Mjera 1.1.1. Izgradnja i rekonstrukcija vodoopskrbnog sustava
	Mjera 1.1.2. Izgradnja sustava odvodnje i pročištača
	Mjera 1.1.3. Proširenje i rekonstrukcija elektroenergetske infrastrukture i javne rasvjete
	Mjera 1.1.4. Proširenje i rekonstrukcija telekomunikacijske infrastrukture
	Mjera 1.1.5. Osiguranje dovoljnog broja parkirališnih mjesta
	Mjera 1.1.6. Uređenje javnih površina
	Mjera 1.1.7. Rekonstrukcija starogradskih zidina
	Mjera 1.1.8. Uređenje pješačko - biciklističke staze oko naselja Pićan
	Mjera 1.1.9. Proširenje groblja i izgradnja mrtvačnice

PRIORITET	MJERA
Prioritet 1.2. Rekonstrukcija i izgradnja infrastrukturnog sadržaja u ostalim naseljima općine Pićan	Mjera 1.2.1. Izgradnja i rekonstrukcija vodoopskrbnog sustava
	Mjera 1.2.2. Izgradnja sustava odvodnje i pročištača
	Mjera 1.2.3. Izgradnja, proširivanje, rekonstrukcija i asfaltiranje prometnica, nerazvrstanih cesti, šumskih i poljskih puteva
	Mjera 1.2.4. Proširenje i rekonstrukcija telekomunikacijske infrastrukture
	Mjera 1.2.5. Osiguranje dovoljnog broja parkirališnih mjesta
	Mjera 1.2.6. Proširenje i rekonstrukcija elektroenergetske infrastrukture i javne rasvjete
	Mjera 1.2.7. Proširenje groblja
Prioritet 1.3. Infrastrukturno opremanje gospodarskih zona	Mjera 1.3.1. Izgradnja i kompletiranje elektroenergetske mreže u gospodarskim zonama
	Mjera 1.3.2. Izgradnja i kompletiranje sustava vodoopskrbe i odvodnje u gospodarskim zonama
	Mjera 1.3.3. Izgradnja sustava plinifikacije u gospodarskim zonama
	Mjera 1.3.4. Izgradnja i kompletiranje prometne infrastrukture u gospodarskim zonama
	Mjera 1.3.5. Uređenje okoliša u gospodarskim zonama

Rekonstrukcija i izgradnja infrastrukture u naselju Pićan i okolnim naseljima zahtjeva dovršenje izgradnje i rekonstrukcije vodoopskrbnog sustava, izgradnju sustava odvodnje i mini pročištača, uređenje prometnica, dovršetak javne rasvjete te unapređenje telekomunikacijske i elektroenergetske infrastrukture kako bi se osigurale pretpostavke razvoja djelatnosti u tim područjima te spriječilo iseljavanje stanovništva. S obzirom da se većina manifestacija na području općine održava upravo u starogradskoj jezgri, potrebno je u neposrednoj blizini osigurati dovoljan broj parkirališnih mjesta za sve potencijalne posjetitelje.

S obzirom na bogatu povijesnu baštinu, nematerijalnu kulturnu baštinu i otvaranje Centra za nematerijalnu kulturu Istre, naselje Pićan postaje sve značajnije turističko odredište mnogim prolaznicima i ljubiteljima povijesti, a da bi se omogućio kvalitetniji prijem svih tih gostiju i posjetitelja, potrebno je dodatno urediti javne površine, dovršiti rekonstrukciju starogradskih zidina te izgraditi pješačko – biciklističku stazu oko naselja Pićan. S obzirom na ograničeni kapacitet groblja u naselju Pićan, postoji potreba za njegovim proširenjem te izgradnjom

mrtvačnice. Infrastrukturno najzahtjevniji dio općine je naselje Pićan, no u samoj jezgri naselja veći je dio infrastrukture uspješno rekonstruiran te predstoji izgradnja i rekonstrukcija infrastrukture u širem dijelu starogradske jezgre i okolnih naselja u općini.

Infrastrukturno uređenje gospodarskih zona (Pićan jug i Jurani) podrazumijeva izgradnju novih i dovršenje izgradnje započetih infrastrukturnih sadržaja. Infrastrukturno opremanje gospodarskih zona pretpostavka je razvoja gospodarstva i to posebice proizvodnih djelatnosti koje su u prošlosti zauzimale najznačajniji udio u gospodarstvu općine Pićan te koje treba dalje stimulirati, budući se one nalaze u temeljima postojanog razvoja svakog gospodarstva. Postojeće stanje infrastrukture u gospodarskoj zoni Pićan jug je zadovoljavajuće, no potrebno je dovršiti izgradnju elektroenergetske, vodoopskrbne, telekomunikacijske, plinske i cestovne infrastrukture kako bi se svaka (gospodarski iskoristiva čestica) mogla staviti u funkciju obavljanja gospodarske djelatnosti. Isto tako, potrebno je urediti okoliš. U novoformiranoj gospodarskoj zoni Jurani, predstoji cjelokupna izgradnja infrastrukture.

6.2. STRATEŠKI CILJ 2: Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja za razvoj gospodarstva

Razvoj konkurentnog gospodarstva zauzima središnje mjesto u svekolikom razvoju zemalja, a posebice onih koje su netom ušle u Europsku uniju. Dugoročno održivim gospodarskim razvojem, s posebnim naglaskom na proizvodne djelatnosti s visokim stupnjem dodane vrijednosti, omogućuje se zauzimanje bolje početne pozicije prilikom otvaranja velikog i prihodovno snažnog europskog tržišta, a osigurava se istovremeno i zadovoljenje domaće potražnje što u postojećem stanju gospodarstva Republike Hrvatske svakako treba predstavljati prioritet. Općina Pićan ima dugu i uspješnu tradiciju malog i srednjeg poduzetništva te je cilj općine i budući gospodarski razvitak temeljiti na malom i srednjem poduzetništvu, a istovremeno uzimajući u obzir sve resurse i subjekte koji već posluju na području općine. S obzirom na svoj financijski kapacitet, Općina nije u mogućnosti direktno financirati ulaganja u privatne poduzetničke projekte, no može pružiti svu potrebnu logističku pomoć te prilagoditi svoje odluke i pravilnike ka cilju uspješnijeg razvoja malog i srednjeg poduzetništva. Općina vjeruje da će potpora malom i srednjem poduzetništvu rezultirati efikasnijom valorizacijom

raspoloživih materijalnih i nematerijalnih resursa u općini Pićan čime će se postojeći resursi i komparativne prednosti preoblikovati u nove gospodarski vrijedne dodatne vrijednosti.

Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja za razvoj gospodarstva, kao cilj, svoje ishodište ima u tradiciji proizvodnih djelatnosti na području općine Pićan, geoprometnom položaju, razvijenoj i opremljenoj gospodarskoj zoni Pićan jug te raspoloživoj infrastrukturi. Za općinu Pićan je razvoj konkurentnog gospodarstva jedan od najbitnih strateških prioriteta jer će razvijeno gospodarstvo rezultirati uspješnom naplatom poreznih prihoda kojima će financirati kapitalna ulaganja, razne djelatnosti i manifestacije na području općine Pićan. Poticanjem razvoja gospodarstva na svome području, općina želi zadržati „status“ općine s najnižom stopom nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj te povećati materijalni standard svojih žitelja. Strateški cilj razvoja konkurentnog gospodarstva obuhvaća ukupno četiri prioriteta s ukupno 13 mjera te su prikazani u sljedećoj tablici.

Tablica 6: STRATEŠKI CILJ 2: Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja za razvoj gospodarstva

PRIORITET	MJERA
Prioritet 2.1. Poticanje ulaganja	Mjera 2.1.1. Osiguranje novih prostornih kapaciteta postojećim i novim poduzetnicima Mjera 2.1.2. Programi poticanja poduzetništva Mjera 2.1.3. Programi poticaja poduzetništva putem raznih olakšica vezanih uz komunalna davanja
Prioritet 2.2. Izgradnja poslovne infrastrukture i jačanje suradnje malog i srednjeg poduzetništva	Mjera 2.2.1. Dovršetak izgradnje infrastrukture u poslovnim zonama s ciljem jačanja proizvodne djelatnosti Mjera 2.2.2. Povećanje primjene znanja, inovacija i novih tehnologija u gospodarstvu Mjera 2.2.3. Povezivanje malih i srednjih poduzetnika u razne oblike udruživanja u cilju racionalizacije poslovanja (klasteri, zadruge i dr.)

PRIORITET	MJERA
Prioritet 2.3. Edukacija stanovništva i poduzetnika	Mjera 2.3.1. Programi edukacije putem specijalističkih programa namijenjenih potrebama gospodarstva Mjera 2.3.2. Programi poticanja cjeloživotnog obrazovanja Mjera 2.3.3. Osnivanje savjetodavnog centra za poduzetnike Mjera 2.3.4. Stipendiranje i sufinanciranje deficitarnih zanimanja
Prioritet 2.4. Poticanje mladih ljudi da se bave poduzetništvom	Mjera 2.4.1. Programi poticanja mladih poduzetnika Mjera 2.4.2. Programi stručnog osposobljavanja mladih poduzetnika Mjera 2.4.3. Programi edukacije mladih poduzetnika
Prioritet 2.5. Promocija i marketing	Mjera 2.5.1. Poticanje marketinških aktivnosti za pojedina događanja i manifestacije Mjera 2.5.2. Poticanje zajedničke promocije na tuzemnom i inozemnom tržištu.

Bez ulaganja u gospodarstvo i poduzetništvo nema stvaranja nove vrijednosti u društvu te je osiguranje novih prostornih kapaciteta, uz istodobno osmišljavanje raznih programa poticanja poduzetništva i davanja olakšica poduzetnicima koji će razvijati projekte od strateškog značaja za općinu Pićan, jedan od najbitnijih strateških prioriteta. Tradicija malog poduzetništva na području općine Pićan ponajviše je rezultat nestajanja velikih poslovnih subjekata uslijed procesa koji su se dogodili nakon osamostaljenja Republike Hrvatske. Po formiranju značajnijeg broja malih poduzetnika nije uslijedilo njihovo daljnje jačanje i okrupnjavanje što je neophodno za oživljavanje i razvoj konkurentnog gospodarstva. S druge strane, dolaskom velike prerađivačke industrije (Rockwool) općina se strateški usmjerila ka prerađivačkoj industriji te je potrebno ostale aktivnosti dugoročnog razvoja promatrati u kontekstu sinergije svih čimbenika i poduzetnika u prostoru.

Općina Pićan je jedna od najrazvijenijih općina u Republici Hrvatskoj po pitanju stvaranja nove gospodarske vrijednosti i stopi (ne)zaposlenosti, no da bi taj epitet zadržala i u budućnosti, potrebno je dovršiti izgradnju infrastrukture u poslovnim zonama s ciljem jačanja proizvodne djelatnosti, povećati primjenu znanja, inovacija i novih tehnologija kod lokalnih poduzetnika te povezati male i srednje poduzetnike u razne oblike udruživanja. Na području općine već djeluje

jedan klaster (autoprijevoznički), a potrebno je stvoriti gospodarsko – sinergijske efekte i u ostalim gospodarskim djelatnostima.

Dugoročno održivi gospodarski rast i razvoj i razvoj konkurentnog gospodarstva nemoguć je bez dostatnih i kvalitetnih ljudskih resursa. U tom smislu, Općina Pićan definirala je više Mjera u cilju edukacije stanovništva putem specijalističkih programa namijenjenih potrebama gospodarstva, poticanja cjeloživotnog obrazovanja, osnivanja savjetodavnog centra za poduzetnike te stipendiranjem i sufinanciranjem deficitarnih zanimanja. Posljednja zbivanja u globalnom gospodarstvu ukazuju na činjenicu da su mladi ljudi najugroženija radno sposobna populacija koja sve teže pristupa tržištu rada. Iz tog razloga poticanje mladih ljudi da se bave poduzetništvom je definirano kao jedan od prioriteta općine Pićan, a da bi se to ostvarilo općina će sukladno vlastitim financijskim mogućnostima i mogućnostima dobivanja sredstava iz vanjskih izvora osmisliti programe poticaja za mlade poduzetnike, programe stručnog osposobljavanja mladih poduzetnika te programe edukacije za mlade poduzetnike.

6.3. STRATEŠKI CILJ 3: Poticanje poljoprivredne proizvodnje i ruralnog turizma

Općina Pićan se smjestila u ruralnom prostoru istočnog dijela istarskog poluotoka što stanovništvu omogućuje uzgoj raznih mediteranskih poljoprivrednih kultura, a u posljednje vrijeme sve više na važnosti dobivaju i selektivni oblici turizma. Prepoznavši raspoloživost niza prirodnih i nematerijalnih resursa, općina Pićan je definirala razvoj selektivnih oblika poljoprivrede i turizma sukladno načelima održivog razvoja kao bitan strateški cilj. Isto tako, stanovništvo općine je svjesno da demografska kretanja u većini zemalja obilježavaju naglašeni pritisci na gradske sredine, odnosno koncentriranost stanovništva u tim sredinama što je slučaj i u Republici Hrvatskoj što vrlo često rezultira zapuštanjem ruralnih predjela uz istovremenu pojavu niza problema svojstvenih pritiscima na urbane sredine. U cilju dugoročno održivog razvoja i ostanka mladih obitelji u svojim naseljima, općina Pićan je u ovom strateškom cilju integrirala razvoj ruralnih predjela i to ponajprije putem razvoja poljoprivrede i ruralnog turizma. Strateški cilj razvoja selektivnih oblika poljoprivrede i turizma s posebnim naglaskom na razvoj ruralnih predjela sadrži osam prioriteta koja su razrađena kroz ukupno 37 mjera.

Tablica 7: STRATEŠKI CILJ 3: Poticanje poljoprivredne proizvodnje i ruralnog turizma

PRIORITET	MJERA
Prioritet 3.1. Poticanje selektivnih oblika poljoprivredne proizvodnje	Mjera 3.1.1. Sufinanciranje nabavke sadnica Mjera 3.1.2. Programi poticanja razvoja vinogradarstva i vinarstva Mjera 3.1.3. Programi poticanja razvoja maslinarstva, voćarstva i povrtlarstva Mjera 3.1.4. Programi poticanja razvoja pčelarstva Mjera 3.1.5. Programi poticanja razvoja stočarstva Mjera 3.1.6. Programi poticanja ekološke poljoprivredne proizvodnje Mjera 3.1.7. Okrupnjavanje poljoprivrednih površina Mjera 3.1.8. Izgradnja sustava za navodnjavanje
Prioritet 3.2. Poticanje prerade poljoprivrednih proizvoda u finalne proizvode	Mjera 3.2.1. Udruživanje i zajednički nastup proizvođača poljoprivrednih proizvoda Mjera 3.2.2. Osnivanje zadruge ili klastera proizvođača poljoprivrednih proizvoda Mjera 3.2.3. Brandiranje autohtonih poljoprivrednih proizvoda
Prioritet 3.3. Edukacija poljoprivrednih proizvođača	Mjera 3.3.1. Organizacija edukativnih tečajeva za poljoprivrednike Mjera 3.3.2. Organizacija putovanja s ciljem stjecanja znanja iz primjera dobre prakse Mjera 3.3.3. Organizacija tematskih predavanja za poljoprivrednike
Prioritet 3.4. Poticanje poljoprivrednih marketinških aktivnosti	Mjera 3.4.1. Poticanje nastupa na poljoprivrednim sajmovima i manifestacijama Mjera 3.4.2. Poticanje zajedničkog oglašavanja
Prioritet 3.5. Razvoj selektivnih oblika turizma	Mjera 3.5.1. Programi poticanja za razvoj kulturnog turizma Mjera 3.5.2. Programi poticanja za nove turističke projekte Mjera 3.5.3. Programi poticanja izgradnji ugostiteljskih objekata Mjera 3.5.4. Programi poticanja razvoja seoskog turizma Mjera 3.5.5. Programi poticanja razvoja lovnog turizma Mjera 3.5.6. Programi poticanja razvoja izletničkog i sportskog turizma Mjera 3.5.7. Poboľšanje kvalitete turističkih smještajnih kapaciteta na području općine Pićan Mjera 3.5.8. Trasiranje i izgradnja pješačkih, biciklističkih, planinarskih i motocross staza Mjera 3.5.9. Stvaranje preduvjeta za izgradnju novih turističkih naselja Mjera 3.5.10. Promocija turističkih sadržaja

PRIORITET	MJERA
Prioritet 3.6. Razvoj turističke ponude osmišljavanjem novih turističkih proizvoda	Mjera 3.6.1. Kvantitativno i kvalitativno poboljšanje turističko-ugostiteljske usluge Mjera 3.6.2. Podizanje kvalitete i kvantitete turističke ponude Mjera 3.6.3. Turistička valorizacija starogradske jezgre naselja Pićan Mjera 3.6.4. Zaštita i obnova graditeljske baštine Mjera 3.6.5. Povezivanje turizma i ugostiteljstva s poljoprivrednom proizvodnjom i industrijskom baštinom Mjera 3.6.6. Očuvanje i razvoj tradicijskih i umjetničkih obrta u funkciji turizma
Prioritet 3.7. Edukacija dionika u turističkoj djelatnosti	Mjera 3.7.1. Organizacija stručnih radionica o mogućnostima korištenja domaćih i EU fondova Mjera 3.7.2. Organiziranje seminara, edukacija, stručnih skupova i putovanja o temama bitnim za razvoj turizma i ugostiteljstva Mjera 3.7.3. Izrada web portala i poboljšanje komunikacije i razmjene informacija (informiranje internetom, izdavanjem promidžbenih materijala, organiziranje događaja)
Prioritet 3.8. Promocija i marketing	Mjera 3.8.1. Poticanje marketinških aktivnosti za pojedina događanja i manifestacije Mjera 3.8.2. Poticanje zajedničke promocije na tuzemnom i inozemnom tržištu

Poticanje razvoja selektivnih oblika poljoprivrede u trećem strateškom cilju obuhvaća osam prioriteta, i to: poticanje selektivnih oblika poljoprivredne proizvodnje, poticanje prerade poljoprivrednih proizvoda u finalne proizvode, edukaciju poljoprivrednih proizvođača i marketinške aktivnosti. Selektivni oblici poljoprivredne proizvodnje prvenstveno se odnose na vinogradarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo, pčelarstvo i stočarstvo u okviru kojega posebno mjesto zauzima uzgoj vinove loze i maslina. Uz poticanje navedenih grana poljoprivrede odgovarajućim programima, neophodno je, također poduzeti aktivnosti usmjerene ka okrupnjavanju poljoprivrednih posjeda, izgradnji sustava za navodnjavanje te sufinanciranju nabavke sadnica i repromaterijala.

U cilju ostvarenja prioriteta prerade poljoprivrednih proizvoda potrebno je organizirati sustav prerade poljoprivrednih proizvoda kroz zadruge ili klastere, omogućiti zajednički nastup proizvođača poljoprivrednih prerađevina na lokalnom, regionalnom i nacionalnom tržištu kao i brandiranje izvornih vrsta poljoprivrednih proizvoda uz isticanje zemljopisnog porijekla. S obzirom na kontinuirani razvoj tehnologije i poljoprivredne struke sustavni razvoj poljoprivrede nemoguć je bez odgovarajuće educiranosti poljoprivrednika i osoba uključenih u poticanje i razvoj poljoprivredne proizvodnje. Stoga se poboljšanje postojećeg sustava edukacije poljoprivrednika namjerava provesti organizacijom edukativnih tečajeva i tematskih predavanja te organizacijom stručnih putovanja s ciljem stjecanja znanja na primjerima dobre prakse. Da bi se autohtoni lokalni poljoprivredni proizvodi mogli bolje i uspješnije plasirati na tržište biti će potrebno osmisliti razne marketinške aktivnosti, promociju tih proizvoda na raznim sajmovima i manifestacijama te poticati zajedničko oglašavanje.

Istarska županija (kao i područje cijelog obalnog prostora Republike Hrvatske) ima naglašeni sezonalni karakter dolazaka i noćenja turista (ljetni mjeseci), no odgovarajućom valorizacijom prirodnih i kulturnih resursa putem razvoja selektivnih oblika turizma, općina Pićan bitno može utjecati na povećanje broja gostiju i izvan središnje ljetne sezone. Upravo zato razvoj kulturnog i ostalih oblika selektivnog turizma, programi poticanja novih turističkih projekata, razni programi poticanja izgradnje ugostiteljskih objekata, ulaganje u podizanje kvalitete turističkog smještaja i sadržaja, izgradnja pješačkih i biciklističkih staza te promocija postojećih turističkih sadržaja mogu pozitivno utjecati na dugoročno održivi rast turističke ponude i potražnje u općini Pićan.

U cilju održivog razvoja turizma na svome području Općina će nastojati osmisliti razne načine podizanja kvalitete turističko – ugostiteljskih usluga, ukupne turističke ponude, turistički valorizirati starogradsku jezgru naselja Pićan vodeći računa o zaštiti i obnovi graditeljske baštine. Isto tako, biti će potrebno povezati turističku i ugostiteljsku djelatnost s poljoprivrednim proizvođačima i industrijskom baštinom te poticati očuvanje starih zanata i tradicijsko-umjetničkih vještina. Da bi došlo do bržeg razvoja turizma na području općine, potrebna je intenzivna edukacija svih turističkih dionika u javnom i privatnom sektoru, a to se prije sve odnosi na organizaciju stručnih radionica o mogućnostima korištenja domaćih i EU

fondova, organizaciju seminara, stručnih skupova i putovanja. U cilju bolje promocije turističkih projekata i usluga s područja općine Pićan biti će potrebno izraditi web portal radi bolje uspješnije prezentacije turističke ponude i bolje komunikacije svih dionika te osmisliti razne promotivne i marketinške aktivnosti u cilju stvaranja prepoznatljivog branda destinacije.

6.4. STRATEŠKI CILJ 4: Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnim resursima

U predmetnom cilju potrebno je donošenje odgovarajućih strateških i prostorno-planskih dokumenata. Pri tome treba staviti naglasak na zaštitu prirode i okoliša koji predstavljaju jedan od temeljnih razvojnih resursa. Isto tako, potrebo je uvažiti ostale strateški razvojne potrebe. Općina Pićan četvrtim je strateškim ciljem utvrdila ulogu zaštite prirode i okoliša u svojem razvoju te definirala tri prioriteta s ukupno 16 provedbenih mjera.

Tablica 8: STRATEŠKI CILJ 4: Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnim resursima

PRIORITET	MJERA
Prioritet 4.1. Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općine	Mjera 4.1.1. Izrada ili izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja
	Mjera 4.1.2. Izrada i izmjena Urbanističkih planova nižeg reda za građevinska, gospodarska i turistička područja
	Mjera 4.1.3. Izrada i izmjena ostalih planova definiranih prostornim planom uređenja i zakonskim aktima
	Mjera 4.1.4. Izrada ili izmjena i dopuna strateškog razvojnog programa
	Mjera 4.1.5. Izrada ili izmjena i dopuna strateških planova razvoja pojedinih gospodarskih sektora
	Mjera 4.1.6. Izrada ili izmjena i dopuna planova zaštite i upravljanja koji se odnose na područja visoke prirodne vrijednosti

PRIORITET	MJERA
Prioritet 4.2. Očuvanje bioraznolikosti područja i okoliša	Mjera 4.2.1. Kontinuirano utvrđivanje kvalitete zraka, tla, vode te razine buke Mjera 4.2.2. Analiza i prikupljanje postojećih podataka o bioraznolikosti područja Mjera 4.2.3. Analiza podzemnih špilja i jama u cilju njihove zaštite i turističke eksploatacije Mjera 4.2.4. Definiranje i zaštita postojećeg stanja pojedinih lokaliteta i učinkovito gospodarenje Mjera 4.2.5. Izgradnja, uređenje protupožarnih puteva Mjera 4.2.6. Održivo gospodarenje šumama
Prioritet 4.3. Zbrinjavanje otpada i korištenje obnovljivih izvora energije	Mjera 4.3.1. Sanacija i zatvaranje zatečenih starih ("divljih") deponija Mjera 4.3.2. Edukacija stanovništva vezana uz zbrinjavanje otpada, zaštitu okoliša i korištenje obnovljivih izvora energije Mjera 4.3.3. Organizacija selektivnog prikupljanja otpada Mjera 4.3.4. Korištenje obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti

Vodeći računa o zaštiti okoliša i održivom gospodarenju prirodnim resursima u Programu je definirano da je potrebno prilagoditi prostorno – plansku dokumentaciju novim zakonskim uvjetima i strateškim odrednicama Europske unije, očuvati bioraznolikost područja i okoliša, nastaviti s kvalitetnim zbrinjavanjem otpada te poticati korištenje obnovljivih izvora energije. Da bi se ostvarili predloženi prioriteti biti će nužno uskladiti Prostorni plan općine Pićan s trenutnim potrebama, a vodeći maksimalno računa o zaštiti okoliša i očuvanju prirode te donijeti ostale planove nižih razina kojima će se definirati mogućnosti i zaštite intervencija u prostoru. Da bi se postigli kvalitetni uvjeti življenja svih stanovnika predlaže se kontinuirano utvrđivanje kvalitete zraka, tla, vode i buke, analiza bioraznolikosti na području općine te obilježavanje zaštićenih lokaliteta i učinkovito gospodarenje istima.

U posljednje vrijeme, suvremeni način života predstavlja sve veću prijetnju zaštiti prirode i okoliša, a poseban naglasak u tom je smislu usmjeren na otpad. Općina Pićan je odredila zbrinjavanje otpada kao jedan od vrlo važnih prioriteta za naredno razdoblje u okviru kojeg će se sanirati i zatvoriti sva postojeća stara („divlja“) odlagališta te organizirati selektivno prikupljanja otpada. U cilju očuvanja kvalitete prirode i okoliša potrebno je organizirati razne

akcije usmjerenih na edukaciju stanovništva i njihovog aktivnog uključivanja u aktivnosti zaštite prirode i okoliša.

6.5. STRATEŠKI CILJ 5: Poboljšanje društvene infrastrukture i razvoj civilnog društva

Uz izgradnju javne komunalne infrastrukture razvoj civilnog i društvenog sektora predstavlja prioritet koji daje „živost“ lokalnoj zajednici te je postizanje visoke razine kvalitete društvenih sadržaja jedan od osnovnih ciljeva općine Pićan. S obzirom na financijske mogućnosti općina će i u budućnosti pomagati razvoju civilnog i društvenog sektora kroz unapređenje sporta i rekreacije, brige o starijim i nemoćnim osobama, podizanje kvalitete u sustavu odgoja i obrazovanja te razvoja kulturnih sadržaja i očuvane prirodne, kulturne i povijesne baštine. Isto tako, u cilju ostvarenje predmetnog cilja, Općina ovim Programom želi ulagati u zdravstvenu zaštitu te ostale sadržaje vezane uz civilni i društveni sektor. Postavljajući strateški cilj unapređenja društvenih djelatnosti i civilnog sektora s odgovarajućim društvenim sadržajima, Općina Pićan će nastojati podići kvalitetu i proširiti sadržaje unutar postojećeg sustava društvenih djelatnosti i razvoja civilnog sektora isticanjem sedam prioriteta za naredno razdoblje koji obuhvaćaju ukupno 28 mjera.

Tablica 9: STRATEŠKI CILJ 5: Poboljšanje društvene infrastrukture i razvoj civilnog društva

PRIORITET	MJERA
Prioritet 5.1. Unaprijeđenje sporta i rekreacije	Mjera 5.1.1. Uređenje i opremanje sportskih igrališta Mjera 5.1.2. Izgradnja sportske infrastrukture Mjera 5.1.3. Edukacija voditelja sportskih aktivnosti Mjera 5.1.4. Programi poticanja svih dobnih skupina za bavljenje sportom
Prioritet 5.2. Briga o starijim i nemoćnim osobama	Mjera 5.2.1. Izgradnja doma i osiguranje dnevnog boravka za starije i nemoćne osobe Mjera 5.2.2. Realizacija programa pomoći u kući starijim osobama Mjera 5.2.3. Izrada informativnog vodiča za starije osobe

PRIORITET	MJERA
Prioritet 5.3. Podizanje kvalitete u sustavu odgoja i obrazovanja	Mjera 5.3.1. Dovršetak gradnje i opremanje dječjeg vrtića Mjera 5.3.2. Rekonstrukcija i opremanje osnovne škole Mjera 5.3.3. Organizacija različitih programa cjeloživotnog obrazovanja Mjera 5.3.4. Izgradnja sportske dvorane
Prioritet 5.4. Razvoj kulturnih sadržaja i očuvane kulturne baštine	Mjera 5.4.1. Uređenje društvenih domova Mjera 5.4.2. Sanacija prioritetnih objekata kulturne baštine Mjera 5.4.3. Osiguranje potrebnog stručnog kadra zaduženog za područje kulture Mjera 5.4.4. Izgradnja i/ili rekonstrukcija, uređenje i opremanje tematskih muzeja Mjera 5.4.5. Izrada konzervatorske podloge
Prioritet 5.5. Pобољшanje kvalitete zdravstvene zaštite	Mjera 5.5.1. Osiguranje kvalitetne zdravstvene zaštite djece s poteškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom Mjera 5.5.2. Organizacija preventivnih zdravstvenih programa Mjera 5.5.3. Osiguranje specijalističkih djelatnosti sukladnih potrebama stanovništva Mjera 5.5.4. Osiguranje prostora za primarnu zdravstvenu zaštitu
Prioritet 5.6. Unapređenje ostalih društvenih sadržaja	Mjera 5.6.1. Organizacija radionica za osobe s posebnim potrebama Mjera 5.6.2. Izgradnja vatrogasnog doma Mjera 5.6.3. Osiguravanje nužnog smještaja za osobe bez stana (smještaja) Mjera 5.6.4. Umrežavanje i veća suradnja socijalnih ustanova i udruga
Prioritet 5.7. Razvoj civilnog sektora	Mjera 5.7.1. Promocija aktivnosti civilnog sektora Mjera 5.7.2. Uređenje prostora za predstavnike civilnog sektora Mjera 5.7.3. Organizacija raznih radionica i edukacija za predstavnike civilnog sektora Mjera 5.7.4. Potpora programima civilnog društva

Globalni trendovi utječu na sve manje fizičko kretanje stanovništva što ukazuje na činjenicu da lokalna samouprava treba voditi računa o izgradnji sportske i rekreativne infrastrukture za svoje stanovništvo kako bi se aktivno sudjelovalo u prevenciji raznih problema koji nastaju uslijed smanjene pokretljivosti. Ovim se programom definira više mjera u cilju ostvarenja ovog

prioriteta s posebnim naglaskom na uređenje i opremanje sportskih igrališta te izgradnju dodatne sportske infrastrukture.

Briga o starijim i nemoćnim osobama predstavlja jedan od najvažnijih prioriteta o čemu Općina Pićan mora posebice voditi računa, budući da demografska kretanja ukazuju na relativno staro stanovništvo čije će potrebe u budućnosti biti vjerojatno sve naglašenije. Programom je predviđena izgradnja doma za starije i nemoćne osobe (ili uređenje postojećeg prostora za sličnu namjenu), osmišljavanje programa pomoći u kući starijim osobama te izrada informativnog vodiča za skupinu starijih osoba kojima bi se na taj način olakšale svakodnevne aktivnosti.

U cilju podizanja kvalitete u sustavu odgoja i obrazovanja definirano je više mjera s naglaskom na dovršenje već započete gradnje vrtića i njegovog opremanja. Osim toga, planom je predviđena rekonstrukcija osnovne škole i opremanje iste te izgradnja nove sportske dvorane. Razvoj kulturnih sadržaja i očuvanje kulturne baštine općine Pićan prepoznate su kao potrebe kojima je u narednom razdoblju potrebno također ozbiljno pristupiti te je Općina Pićan izdvojila mjere koje se uglavnom odnose na osiguranje materijalne osnove za kvalitetno organiziranje kulturnih sadržaja, sanaciju prioritetnih objekata kulturne baštine te osiguranje stručnog kadra zaduženog za područje kulture.

Poboljšanje kvalitetne zdravstvene zaštite kao postavljeni prioritet obuhvaća osiguranje kvalitetne zdravstvene zaštite djece s poteškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, organizaciju preventivnih zdravstvenih programa, osiguranje specijalističkih djelatnosti te osiguranje prostora za primarnu zdravstvenu zaštitu. U prioritetu unapređenja različitih društvenih sadržaja definirane su mjere čija je svrha organizacija radionica za osobe s posebnim potrebama, izgradnja vatrogasnog doma, osiguranje nužnog smještaja za osobe bez smještaja te umrežavanje i veća suradnja socijalnih ustanova i udruge.

U cilju razvoja civilnog sektora, kao sfere društvenog života koja ne pripada niti državnom, niti privatnom - profitnom sektoru, predlažu se mjere kojima će se promovirati aktivnosti civilnog sektora, urediti prostor za predstavnike civilnog sektora, organizirati razne radionice i edukacije te omogućiti potporu daljnjem razvoju civilnog sektora. Razvijeni civilni sektor znači aktivan

odnos građanki i građana prema javnim službama i poslovima: od sudjelovanja u javnim raspravama u utjecaju na formiranje političke volje, preko konkretnih inicijativa usmjerenih na određene političke i pravne mjere, do preuzimanja dijela javnih poslova kojeg država i javne institucije ne mogu obaviti uopće, u potpunosti, ili dovoljno kvalitetno. Civilni sektor može se ustrojiti u obliku udruga, zaklada i fundacija, privatnih ustanova, sindikata i neformalnih građanskih inicijativa.

7. FINANCIJSKI PLAN

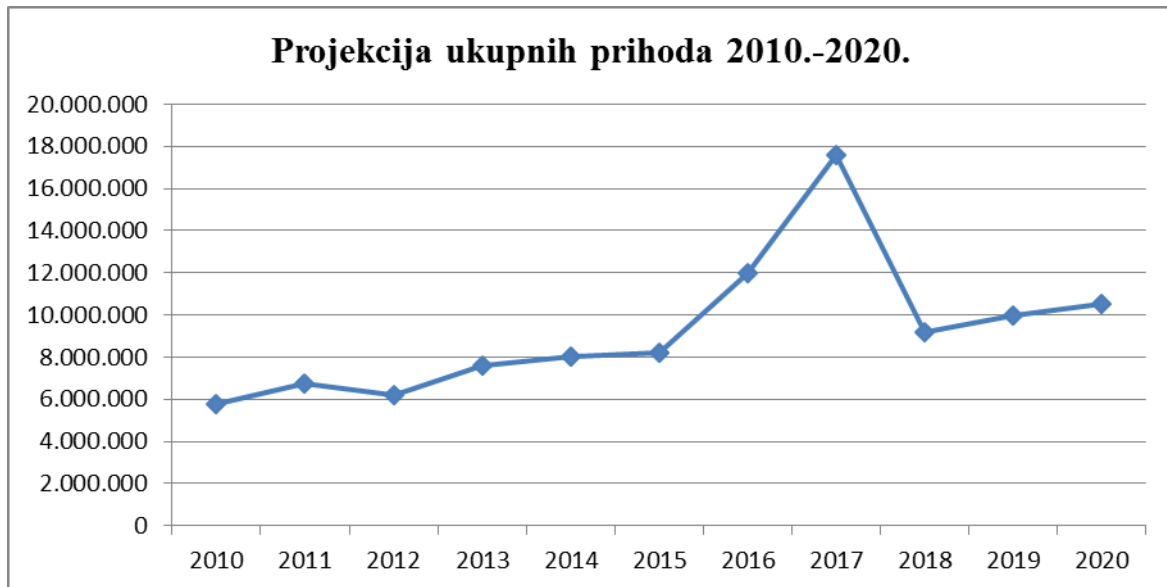
Da bi došlo do realizacije strateških projekata definiranih prioritetima i mjerama potrebno je iznaći financijska sredstva za realizaciju istih. Financijski plan za provedbu programa ukupnog razvoja općine Pićan u razdoblju od 2015. do 2020. godine donosi prikaz alokacije sredstava prema izvorima financiranja, strateškim ciljevima i vremenskim razdobljima. S obzirom na novootvorene mogućnosti financiranja projekata (ulazak u Europsku uniju) izvršena je analiza te dana procjena korištenja financijskih sredstava po izvorima financiranja i to:

- vlastite financijske mogućnosti
- financijske mogućnosti privatnih subjekata na području općine
- mogućnosti korištenja sredstava iz EU fondova
- mogućnosti korištenja sredstava iz domaćih fondova Ministarstava
- kreditna sredstva

Republika Hrvatska u posljednjih nekoliko godina bilježi konstantan pad gospodarskih aktivnosti što ima svoje negativne implikacije na proračune lokalnih samouprava čiji prihodi ovise o trendu rasta, odnosno pada gospodarskih kretanja u okruženju. Pretpostavka je da će lokalne samouprave (uključujući i općinu Pićan) u narednom razdoblju još teže dolaziti do realizacije raznih infrastrukturnih projekata kako u javnom, tako i u privatnom sektoru, bez pomoći od domaćih ili stranih (EU fondovi) institucija. Financijski kapacitet općine Pićan nije dovoljan za financiranje čak ni dijela projekata koji su zadani svim prioritetima i mjerama, već se proračunom financiraju tekući troškovi funkcioniranja Općine, sufinanciranja rada društvenog sektora, sporta i kulture te ulaganja u manje infrastrukturne projekte od bitnog značaja za širu zajednicu. Sljedeći grafikoni prikazuju projekciju ukupnih prihoda Općine Pićan, prihoda od komunalnog doprinosa i naknada te projekciju planiranih rashoda za ulaganje u komunalne djelatnosti i pomoći građanima i kućanstvima do 2020. godine.

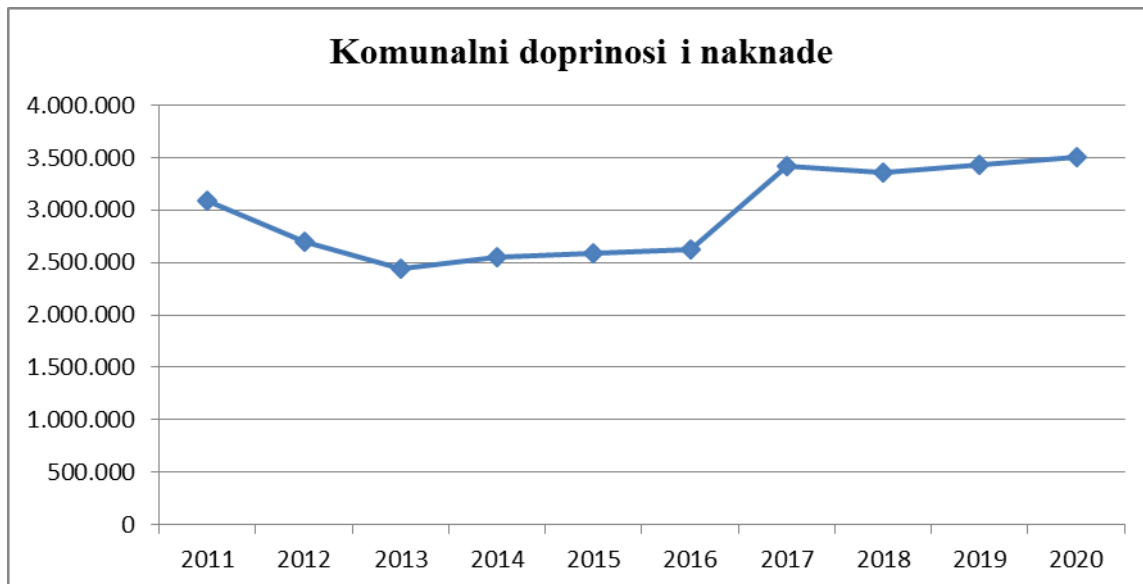

Grafikon 4: Projekcija ukupnih prihoda Općine Pićan do 2020. godine u kn

Izvor: Izrađeno na temelju dostupnih podataka na: www.minf.hr

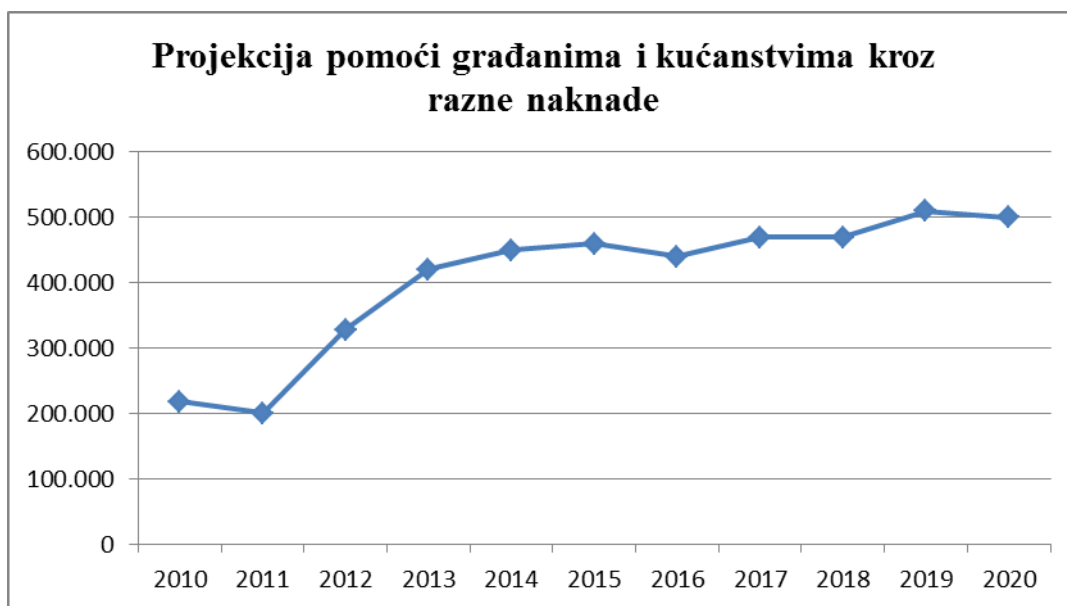
Grafikon 5: Projekcija ukupnih prihoda od komunalnog doprinosa i komunalne naknade do 2020. godine u kn

Izvor: Izrađeno na temelju dostupnih podataka na: www.minf.hr

Grafikon 6: Projekcija pomoći građanima i kućanstvima do 2020. godine u kn

Izvor: www.minf.hr

Analizirajući prethodne grafikone vidljivo je da Općina Pićan trenutno ostvaruje ukupne proračunske prihode u visini od cca. 9 milijuna kuna što je dostatno za pokrivanje tekućih troškova funkcioniranja svih djelatnosti na području općine te ulaganja u manje infrastrukturne projekte. Uzimajući u obzir najavu pozitivnih gospodarskih kretanja u narednom srednjoročnom razdoblju projekcija ukupnih prihoda do 2020. godine ukazuje na optimistično promišljanje općinske uprave u kontekstu poboljšanja cjelokupne gospodarske situacije, početka realizacije investicijskih projekata, a što bi se u konačnici moglo pozitivno odraziti i na povećanje prihoda lokalnog proračuna. U projekciju je uvršten i jedan „izvanredni“ prihod – rezultat dugogodišnjeg „spora“ s jednom lokalnom tvrtkom koji će značajno utjecati na realizaciju kapitalnih projekata u Općini Pićan. Općina Pićan trenutno ostvaruje najveće prihode od naplate komunalne naknade i doprinosa (2,5 milijuna kuna), što će se od 2017. dosta povećati. U projekciji predmetnih prihoda do 2020. godine očekuje se konstantno povećanje istih te njihovo ulaganje u izgradnju i rekonstrukciju postojeće i nove infrastrukture uz istodobno korištenje ostalih izvora financiranja (EU fondovi, sredstva Ministarstava, razne druge potpore iz proračuna te sufinanciranje projekata od strane privatnih partnera). U cilju ostvarenja dugoročno održivog razvoja i postizanja zadane vizije u narednom razdoblju Općina Pićan želi ostati socijalno osjetljiva sredina, a projekcija izdataka za pomoći građanima i

kućanstvima kroz razne naknade pokazuje trend njihovih povećanja do 2020. godine, što će u konačnici rezultirati ostvarivanjem cilja socijalne pravednosti i osiguravanjem minimalnog životnog standarda svim stanovnicima s područja općine Pićan.

7.1. Mogućnosti korištenja fondova Europske unije za financiranje projekata

Nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju (01.07.2013.) javnim i privatnim osobama omogućeno da svoje projekte apliciraju na razne natječajne koji se objavljuju od strane Europske unije. Nakon korištenja pretpristupnih fondova (IPA) Republici Hrvatskoj je dana mogućnost korištenja svih fondova kohezijske politike kao što je to i prikazano na sljedećoj slici.

Slika 8: Instrumenti kohezijske politike i EU fondovi za razdoblje 2014.-2020.

Izvor: www.mrrfeu.hr

Kao zemlja članica Republika Hrvatska sudjeluje u provedbi zajedničkih europskih strategija i politika u okviru višegodišnjeg financijskog razdoblja od 2014. do 2020. godine. Pristupanjem

Europskoj uniji, Republika Hrvatska postaje i dio zajedničkog prostora s ciljem postizanja gospodarske i teritorijalne kohezije europskog prostora. Republici Hrvatskoj i svim njenim regionalnim i lokalnim područjima se ulaskom u Europsku uniju značajno povećavaju mogućnosti društvenog i gospodarskog rasta i razvoja kroz financiranje razvojnih projekata iz dostupnih EU fondova. Za očekivati je da će i Općina Pićan te poduzetnici s područja općine bar djelomično koristiti europske fondove u tom razdoblju za izgradnju infrastrukture i održivi gospodarski razvoj u svim sektorima, od poljoprivrede i ruralnog razvoja do novih tehnologija i inovacija. Za kvalitetno korištenje EU sredstava važno je razumjeti prioritete i ciljeve Europske unije, njene strateške i programske dokumente te fondove koji ih prate. Ciljevi Europske unije se prenose u sve nacionalne strategije i daju im okvir unutar kojeg svaka zemlja članica može definirati svoje vlastite nacionalne prioritete kako bi one bile usklađene i na taj način pravilno iskorištene. Svaki projekt mora biti utemeljen na strateškim razvojnim dokumentima lokalne samouprave, te pridonositi EU prioritetima i ciljevima, inače neće moći ostvariti financiranje iz EU fondova te su iz tog razloga u ovom Programu obuhvaćeni svi strateški projekti bitni za dugoročni održivi razvoj općine Pićan.

S obzirom na ispodprosječnu razvijenost svoga prostora u odnosu na ostale zemlje u Europskoj uniji, Republika Hrvatska može, kao punopravna članica, koristiti većinu instrumenata kohezijske politike, kao jedne od najvažnijih politika Europske unije koja ima za cilj ujednačiti razvoj svih članica unije. Kohezijska politika stavlja na raspolaganje članicama Europske unije sredstva Kohezijskog fonda i Strukturnih fondova. Strukturni fondovi su Europski fond za regionalni razvoj i Europski socijalni fond. Republici Hrvatskoj se u sklopu Kohezijske politike nude i Fond za pomorstvo i ribarstvo te Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj.

7.2. Kohezijska politika Europske unije

Regionalna odnosno kohezijska politika je s aspekta utjecaja na razvoj regija i ulaganja u regionalne razvojne projekte najznačajnija politika Europske unije. Ogleda se to u iznosu financijskih sredstava kojima raspolažu instrumenti / fondovi kohezijske politike. Ta su sredstva raspoređena u Europski fond za regionalni razvoj (ERDF), Europski socijalni fond (ESF), Kohezijski fond te novi financijski instrument Connecting Europe Facility. Strukturni

fondovi i Kohezijski fond glavni su instrumenti kojima Europska unija financira i provodi tzv. Kohezijsku politiku. Kohezijska politika jedna je od brojnih EU politika. Uzimajući u obzir financijske pokazatelje može se zaključiti da je riječ o financijski drugoj po redu najznačajnijoj politici, odmah iza Zajedničke poljoprivredne politike, na koju u aktualnoj sedmogodišnjoj perspektivi Europske komisije otpada 35,7% ukupnog budžeta Unije, odnosno 308 milijardi eura. Kohezijskom politikom, koja se naziva još i politikom solidarnosti, Europska unija osigurava sredstva za manje razvijene regije, odnosno zemlje članice Europske unije.

Kao instrument poravnavanja razlika među regijama kohezijska politika značajno treba pridonijeti i održivom rastu pomažući i potičući investicije i projekte koji dotiču energetska, klimatska i područja zaštite okoliša. Nova europska inicijativa koja potiče učinkovito korištenje resursa naglašava značaj snažnije upotrebe fondova za regionalni razvoj (strukturni i kohezijski) u ovom važnom području. Korištenje europskih fondova dodatno će potaknuti i nacionalna javna sredstva ali i privatna ulaganja u ovo područje. Kohezijska politika konstantno financira projekte vodoopskrbe, odvodnje i gospodarenja otpadom pomažući regijama postići ciljeve zacrtane direktivama za ova područja. Isto tako, sve se više naglašava potreba učinkovitog korištenja resursa, energetska učinkovitost, smanjenje negativnih učinaka na klimu smanjenom emisijom stakleničkih plinova, prilagodba klimatskim promjenama, smanjenje negativnog učinka na okoliš u svim područjima ljudskog djelovanja te poticanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Uključivi rast predstavlja jedan od glavnih prioriteta kohezijske politike, a u sklopu tog će se prioriteta poticati i financirati projekti ulaganja u ljudski kapital, obrazovni sustav, programe obuke i cjeloživotno obrazovanje. U sklopu kohezijske politike, poticati će se i programi modernizacije tržišta rada, restrukturiranja i prekvalifikacije te diversifikacije djelatnosti u gospodarstvu. Kohezijska politika također sudjeluje u unapređenju usluga i projekata u zdravstvu, održivosti socijalnog sustava, borbi protiv socijalne isključenosti i siromaštva.

Uspjeh u postizanju definiranih ciljeva u glavnoj strategiji razvoja Europske unije – „Europe 2020“ u značajnom će dijelu ovisiti i o odlukama koje će se donositi na lokalnoj i regionalnoj razini. Politika kohezijskog razvoja je ta koja najvećim dijelom treba potaknuti razvojne projekte i potencijale Europske unije promičući razvoj u svim regijama. Kohezijska politika to

može postići tako da poboljša uvjete za pametan rast, dakle, uvjete za obrazovanje i inovacije, potičući istraživanja i razvoj, investicije zasnovane na znanju i novim tehnologijama te aktivnosti koje rezultiraju visokom dodanom vrijednošću. Kohezijska politika zauzima središnju ulogu u uključivanju i promicanju investiranja prema projektima koji potiču održivi rast, zaštitu okoliša i razvoj solidarnosti.

Osnovna svrha kohezijske politike jest smanjiti značajne gospodarske, socijalne i teritorijalne razlike koje postoje između EU regija, ali također i jačati globalnu konkurentnost europskog gospodarstva. Pri tome Europska unija nastoji djelovati po takozvanom principu „catching up“ sukladno kojem stope rasta slabije razvijenih regija trebaju dostići stope rasta natprosječno razvijenih regija, međutim pri tome se ne smije ograničavati rast vodećih regija.

Vežano uz alokaciju i koncentraciju sredstava Kohezijske politike, kategorizacija se vrši prema stupnju razvijenosti i konkretnim potrebama pojedinih regija. Tako su za različite vrste poteškoća predviđene različite intervencije i različiti iznosi EU pomoći. Okosnicu Kohezijske politike čini djelovanje u smjeru ostvarenja tri temeljna cilja, a to su: konvergentnost, konkurentnost i zapošljavanje te europska teritorijalna suradnja.

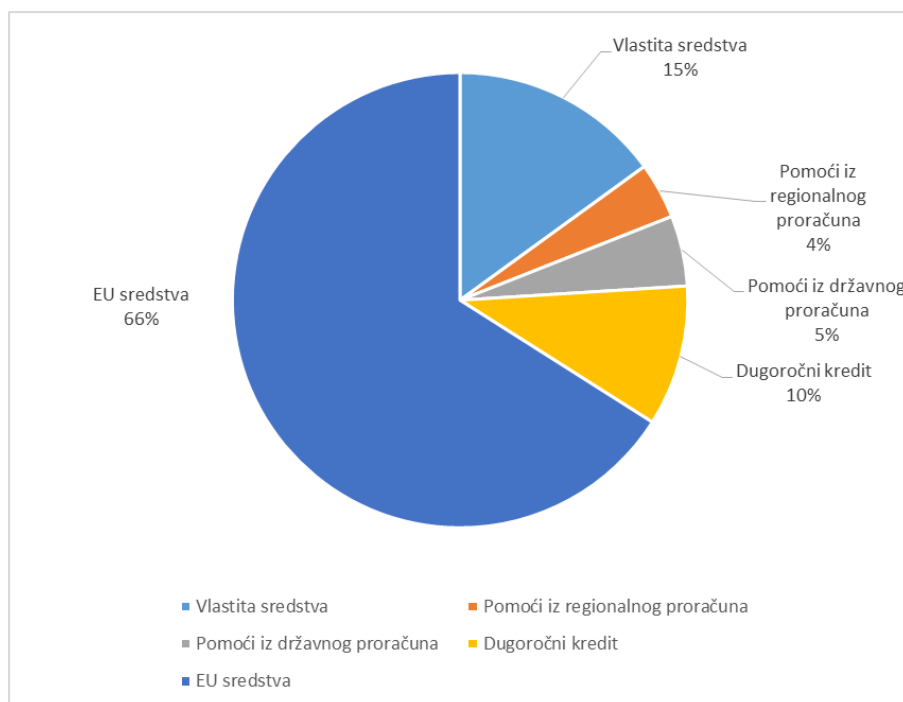
7.3. Financiranje strateških projekata u općini Pićan

Lokalni porezi, komunalna naknada, komunalni doprinos, izrada i izmjena prostornog plana, formiranje raznih udruženja – klastera, i sufinanciranje strateških djelatnosti, samo su neki od institucionalnih mehanizama na koje općinska uprava može utjecati u cilju dugoročnog razvoja svog prostora. Mogućnošću takvog utjecaja općinska uprava može ubrzati razvitak i efikasnije korištenje svih resursa na području općine Pićan kao posebnom području Istarske županije koje je karakteristično po nedovoljno iskorištenom gospodarskom i turističkom potencijalu, ali i velikom potencijalu bogate kulturne i povijesne baštine, te očuvane prirodne ljepote. Uzimajući u obzir skromni proračun lokalne samouprave, stanje cjelokupnog gospodarstva, no i otvaranje mogućnosti korištenja kohezijskog, strukturnih i drugih fondova može se zaključiti da općina Pićan ima velike komparativne prednosti za razvoj raznih gospodarskih, poljoprivrednih i turističkih djelatnosti uz istovremenu brigu o socijalnom statusu svojeg stanovništva. Da bi se

to provelo, potrebno je riješiti imovinsko-pravne odnose na parcelama na kojima se želi graditi nova infrastruktura ili rekonstruirati postojeća, uskladiti prostorno plansku i stratešku dokumentaciju s razvojnim ciljevima te ishoditi potrebne dozvole za sve one projekte koje se želi aplicirati na objavljene natječajne. S obzirom na temeljni financijski kapacitet općine, realno je za očekivati da će se većina projekata realizirati uz korištenje vanjskih izvora sufinansiranja te korištenjem povoljnijih dugoročnih kredita. S obzirom na date mogućnosti korištenja EU sredstava sljedeći grafikon prikazuje predviđenu projekciju financiranja javnih projekata u kojima će Općina Pićan biti nositelj.

Grafikon 6: Projekcija izvora financiranja projekata čiji će nositelj biti Općina Pićan

Izvor: Procjena općinske uprave

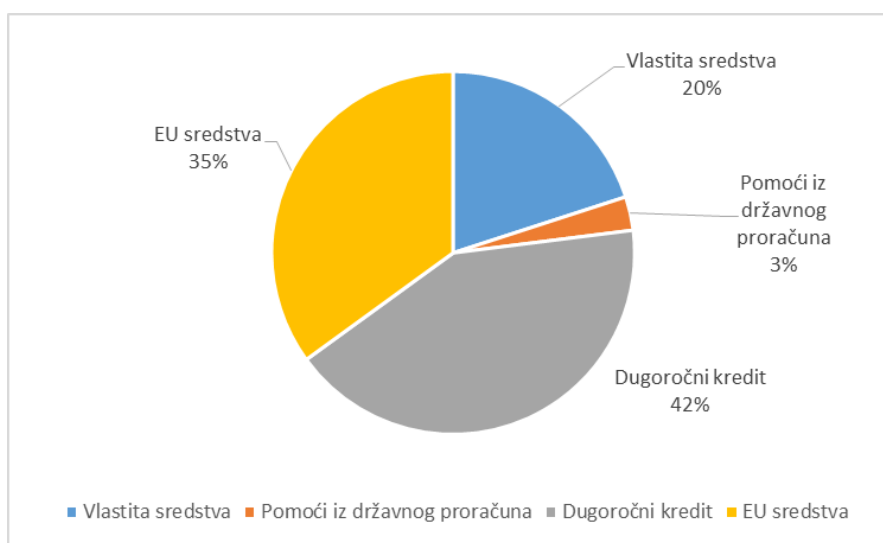
Iz grafikona je vidljivo da bez sufinansiranja javnih projekata od strane EU fondova neće biti moguća njihova realizacija, odnosno, procjenjuje se da će udio EU sredstava u ukupnoj realizaciji projekata vezanih uz investicije Općine Pićan iznositi cca. 66%. Osim EU sredstava Općina će u svojim proračunima predvidjeti i dio vlastitih sredstava, prvenstveno za rješavanje imovinsko-pravnog stanja nekretnina i ishodovanja potrebne dokumentacije. Dio sufinansiranja

se očekuje iz proračuna Istarske županije, dio iz državnog proračuna, a onaj dio koji ne bude moguće ishoditi kroz sufinanciranje (po procjeni cca. 10%) realizirati će se uz uzimanje dugoročnih kredita kod komercijalne banke ili Hrvatske banke za obnovu i razvoj.

Projekti od javnog značaja imaju mogućnost puno većeg sufinanciranja u odnosu na projekte čiji je nositelj privatni investitor. Dakle, privatni investitori također imaju na raspolaganju razne mogućnosti korištenja domaćih i EU sredstava, no postotak sufinanciranja takvih projekata je manji u odnosu na projekte od javnog značaja. Ovisno o vrsti natječaja i investitora sljedeći grafikoni daju prikaz procjene financiranja projekata u privatnom sektoru na području općine Pićan.

Grafikon 7: Projekcija izvora financiranja projekata na području općine Pićan čiji će nositelji biti privatni investitori za razdoblje 2015.-2020.

Izvor: Procjena općinske uprave

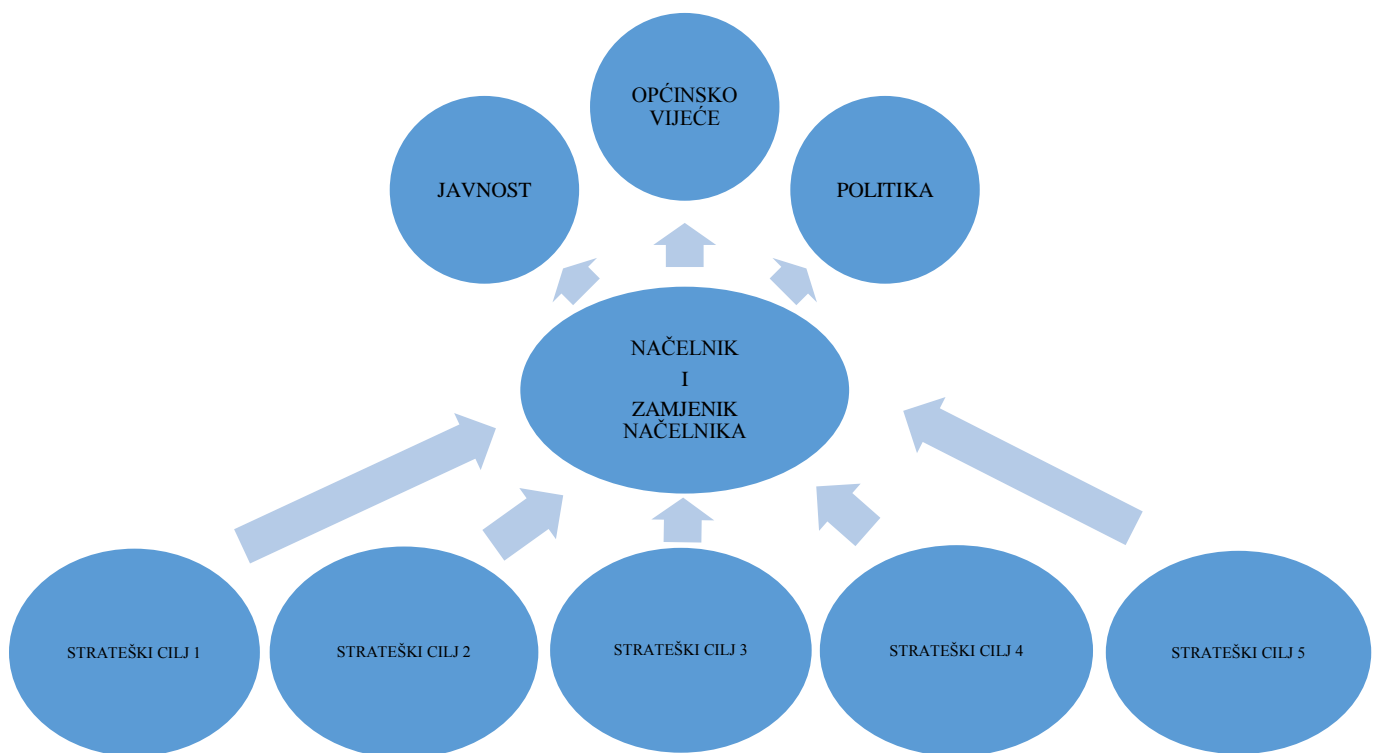
Iz grafikona je vidljivo da procjena ukazuje na podatak da će privatni investitori s područja općine Pićan za realizaciju vlastitih projekata koristiti cca. 20 % vlastitih sredstava, 3 % pomoći iz državnog proračuna, 35 % EU sredstva, dok će najveći dio financirati sredstvima dugoročnih kredita kod komercijalnih banaka ili povoljnijim kreditima Hrvatske banke za obnovu i razvoj (HBOR).

8. PROVEDBA PROGRAMA UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE PIĆAN

Implementacija definirane vizije, prioriteta i mjera sastavni je dio Programa ukupnog razvoja općine Pićan za razdoblje 2015.–2020. godine. Provedbenim planom osigurava se implementacija Programa ukupnog razvoja tako da se u provedbi strateških ciljeva, prioriteta i pripadajućih mjera određuju nositelji i njihove nadležnosti. U sljedećoj shemi prikazana je odgovornost za cjelokupnu provedbu Programa ukupnog razvoja.

Shema 1: Odgovornost za provedbu cjelokupnog PUR-a

Izvor: Izrađeno na temelju procjene općinske uprave

Iz sheme je vidljivo da načelnik sa zamjenikom preuzima odgovornost za provedbu cjelokupnog Programa ukupnog razvoja, o čemu redovito trebaju izvještavati Općinsko vijeće, političke stranke i građane općine Pićan (javnost). Način i dinamika izvještavanja bit će definirani posebnim aktom kojeg će donijeti Općinsko vijeće Općine Pićan.

9. INSTITUCIONALNI MODEL RAZVOJA

Na temelju izvršene analize poljoprivrednog, gospodarskog i turističkog sektora općine Pićan, može se zaključiti da je područje općine Pićan posebno s obzirom na prirodne, ljudske, kulturne i povijesne resurse te je vrlo teško doći do takvog analitičko-ekonomskog institucionalnog modela razvoja koji bi bio „optimalan“ i primjenjiv u svakoj situaciji i na svakome području. Bolje rečeno, može se zaključiti da takav model nije niti moguće konstruirati zbog specifičnosti područja. Ipak, moguće je konstruirati takav „prihvatljivi model“ kojim bi se trebali rukovoditi predstavnici javnog sektora prilikom izrade strategije razvoja općine Pićan, vodeći računa o uključivanju svojih stanovnika u sve strateške projekte razvoja. Takav *prihvatljivi model* bi trebao uzeti u obzir analizu stanja, dosadašnje iskustvo u zemlji i inozemstvu, komparativne prednosti kraja, želje stanovnika, mišljenje javnog, ali i privatnog sektora o njihovim potrebama i očekivanjima te ekonomsku opravdanost pojedinog projekta bez koje projekti sami po sebi nemaju smisla. U sljedećim su poglavljima objašnjene pretpostavke uvođenja takvog modela, kako bi on trebao izgledati te je objašnjeno koji su očekivani učinci *Institucionalnog modela razvoja općine Pićan (IMR)*.

9.1. Pretpostavke uvođenja institucionalnog modela razvoja u općini Pićan

Prilikom pripreme istraživanja za definiranje „prihvatljivog“ analitičko-ekonomskog institucionalnog modela razvoja, korištene su razne metode, izvori literature, iskustva sličnih lokalnih samouprava te zakonska osnova. Najprije se pošlo od osnovnih postulata menadžmenta koji govori o tome da se svaki proces sastoji od pet koraka i to: analize i planiranja, organiziranja, kadroviranja, vođenja i kontroliranja. Nakon detaljne analize stanja na nekome području, potrebno je definirati dugoročnu strategiju razvoja, viziju, prioritete i mjere sa što preciznijim aktivnostima koje treba provesti. Nakon što se javni i privatni sektor usuglase oko zajedničke strategije dugoročnog razvoja područja, treba definirati osnovne akcije i radnje koje su potrebne u cilju početka realizacije te strategije. U tom smislu planiranje predstavlja proces utvrđivanja ciljeva i izbor instrumenata adekvatnih za realizaciju te strategije. Planiranje mora omogućiti predstavnicima javnog i privatnog sektora da bolje sagledaju koje je njihovo glavno područje djelovanja, da znaju koje su dobre i loše strane

realizacije pojedinih zadataka, da mogu identificirati i uspostaviti odgovarajuće standarde performansi te da definiraju pravila ponašanja koja će slijediti sudionici u projektu u izvršavanju ciljeva projekta.

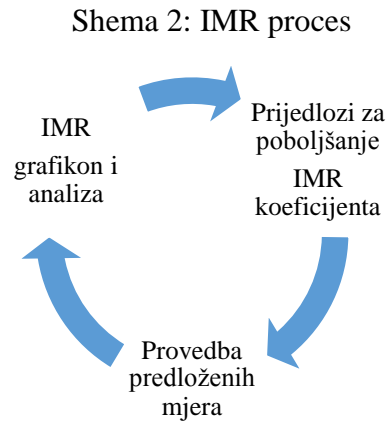
U procesu organiziranja dolazi do izgradnje strukture, postupaka i primjene sredstava važnih za uspješnu provedbu Programa ukupnog razvoja lokalne samouprave. Kadrovanje predstavlja fazu u kojoj se okupljaju svi potrebni stručnjaci koji moraju sudjelovati u procesu implementacije programa i njegove implementacije. Nakon kadrovanja tima koji vodi postupak realizacije i provedbe programa razvoja, važno je motivirati ljude kako bi pridonijeli ostvarenju tog programa – potrebno je ustrojiti vodstvo i podijeliti zadatke s točno definiranim rokovima izvršenja. U završnoj se fazi (tijekom realizacije) primjenom odgovarajućih aktivnosti provodi mjerenje i korekcija performansi, a radi ostvarenja funkcija provedbe definiranog programa. To se ostvaruje na način da se postavljaju standardi, mjeri uspješnost, uspoređuju standardi sa ostvarenjem i poduzimaju akcije u cilju uklanjanja uočenih nedostataka.

9.2. Prijedlog institucionalnog modela razvoja

Polazeći od pretpostavke da je nemoguće formirati takav optimalni Institucionalni model razvoja (IMR) općine Pićan koji bi bio univerzalni, u nastavku je dan prijedlog *prihvatljivog modela IMR-a*. Za model je od ključne važnosti da ukaže svim nositeljima javnih i privatnih aktivnosti u općini Pićan na jedan novi način promišljanja i osmišljavanja strategija razvoja. Model mora prilagođavati odluke stvarnim potrebama, biti u službi podizanja razine općeg obrazovanja, bolje upotrebe svih dostupnih resursa, te potrebe za iznalaženjem dodatnih i alternativnih načina financiranja projekata od strateškog značaja za Općinu. Institucionalni model razvoja (IMR) obuhvaća tri faze i to:

1. Izrada IMR grafikona i njegova analiza;
2. Davanje prijedloga za poboljšanje IMR koeficijenta;
3. Provedba predloženih mjera.

Sljedeći grafikon prikazuje faze IMR procesa koji se stalno nadopunjuje novim idejama, prijedlozima i načinima povećanja IMR koeficijenta, na način da se za svako postojeće stanje traže novi prijedlozi koji će poboljšati i unaprijediti postojeće stanje.

Prethodna shema prikazuje međusobnu povezanost između IMR grafikona, novih prijedloga i provedbe predloženih mjera u cilju stalnog traženja boljih rješenja i uspostave kontinuiranog procesa dugoročnog razvoja. Temeljem izrađene analize stanja u općini Pićan izrađuje se IMR grafikon koji se analizira i temeljem analize se predlažu konkretne mjere u cilju dugoročnog razvoja. Nakon definiranja konkretnih mjera potrebno je predložene mjere provesti te nakon toga ponovno izraditi analizu stanja i procijeniti koliko se situacija poboljšala. Nakon toga ponovno se izrađuje IMR grafikon, izračunava se IMR koeficijent te se postupak ponavlja u težnji da IMR koeficijent postane maksimalan (IMR=1).

9.3. Izrada grafikona Institucionalnog modela razvoja (IMR)

Da bi došlo do izrade IMR grafikona potrebno je izraditi detaljnu analizu stanja u općini Pićan te doći do realnih i relevantnih pokazatelja koji utječu na ukupni gospodarski razvoj.

Temeljem analize stanja, odrađenih radionica i prikupljenih informacija došlo se do spoznaje da postoji pet pokazatelja pomoću kojih se može izmjeriti razina razvoja općine Pićan a to su:

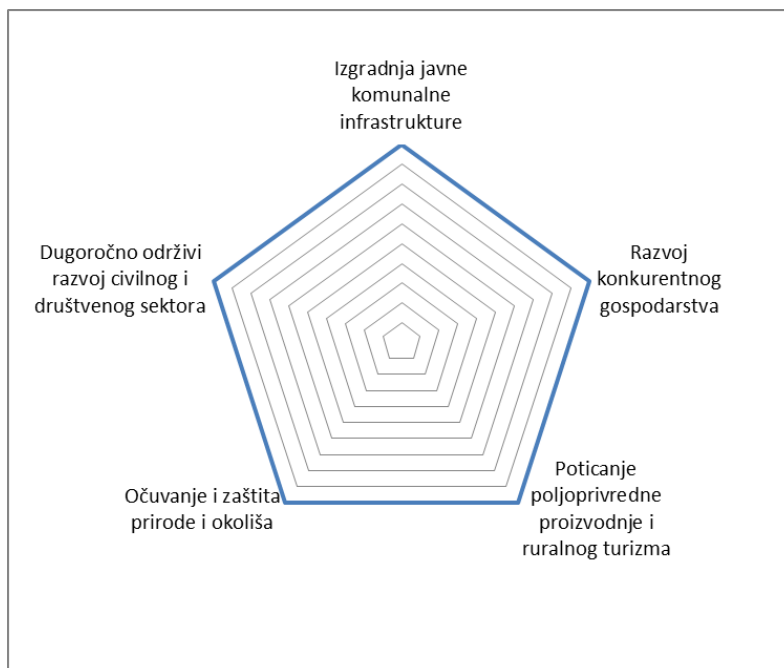
1. Izgradnja javne komunalne infrastrukture
2. Razvoj konkurentnog gospodarstva
3. Poticanje poljoprivredne proizvodnje i ruralnog turizma
4. Očuvanje i zaštita prirode i okoliša
5. Dugoročno održivi razvoj civilnog i društvenog sektora

Kod IMR grafikona svi se čimbenici ocjenjuju ocjenama od jedan do pet (1..5) i to na sljedeći način:

- 1= uopće nije razvijeno/prilagođeno/efikasno/iskorišteno/pristupačno i vrlo negativno utječe na ukupni razvoj;
- 2= slabije je razvijeno/prilagođeno/efikasno/iskorišteno/pristupačno i negativno utječe na ukupan razvoj;
- 3= srednje je razvijeno/prilagođeno/efikasno/iskorišteno/pristupačno i nema utjecaja na ukupni razvoj;
- 4= vrlo dobro razvijeno/prilagođeno/efikasno/iskorišteno/pristupačno i pozitivno utječe na ukupni razvoj;
- 5= odlično razvijeno/prilagođeno/efikasno/iskorišteno/pristupačno i predstavlja veliku snagu u cilju ukupnog razvoja.

Sljedeći grafikon prikazuje Osnovni IMR grafikon koji se sastoji od peterokuta koji su međusobno povezani linijama koje označavaju jedinice pomoću kojih se vrši analiza ili ocjenjivanje postojećeg stanja na terenu. IMR grafikon daje analizu zatečenog stanja u općini Pićan na način da prikazuje analizirane pokazatelje.

Grafikon 8: Osnovni IMR grafikon

Osnovni IMR grafikon predstavlja ukupnu površinu između pet pokazatelja, a računa se kao:

$$P = \frac{5 * a^2 * \sin(72)}{2}, \text{ gdje je}$$

P = površina IMR grafikona

a = maksimalna veličina ocjenjivanja varijable (max. vrijednost =5)

$\sin(72)$ = sinus od 360/5

S obzirom da peterokut IMR grafikona zatvara puni kut od 360 stupnjeva, svaki kut trokuta ima 72 stupnja, a sinus od 72 iznosi 0,951057. Iz toga proizlazi da je poznat i taj podatak pa je površina IMR grafikona:

$$P = 59,44103$$

Površina Realnog IMR grafikona računa se na način da se zbroje površine svih trokuta koje zatvaraju s ishodištem grafikona, a računa se kao:

$$P = \frac{a * b * \sin(72)}{2} + \frac{b * c * \sin(72)}{2} + \frac{c * d * \sin(72)}{2} + \frac{d * e * \sin(72)}{2} + \frac{e * f * \sin(72)}{2},$$

ili:

$$P = 0,475528 * (a * b + b * c + c * d + d * e + e * f), \text{ gdje je:}$$

a = ocjena konkurentnosti općine Pićan

b = ocjena razvijenosti selektivnih oblika poljoprivrede, ribarstva i turizma

c = ocjena kvantitete i kvalitete izgrađene infrastrukture

d = ocjena razine zaštite prirode i okoliša

e = ocjena razvijenosti društvenih djelatnosti i civilnog sektora

Nakon izrade Realnog IMR grafikona može se izračunati Koeficijent institucionalnog modela razvoja općine Pićan ($k_{(IMR)}$), a on predstavlja omjer između površine Realnog IMR grafikona i Osnovnog IMR grafikona ili:

$$k_{(IMR)} = \frac{P_O}{P_R}, \text{ gdje je:}$$

$k_{(IMR)}$ = koeficijent Institucionalnog modela razvoja općine Pićan

P_O = površina Realnog IMR grafikona

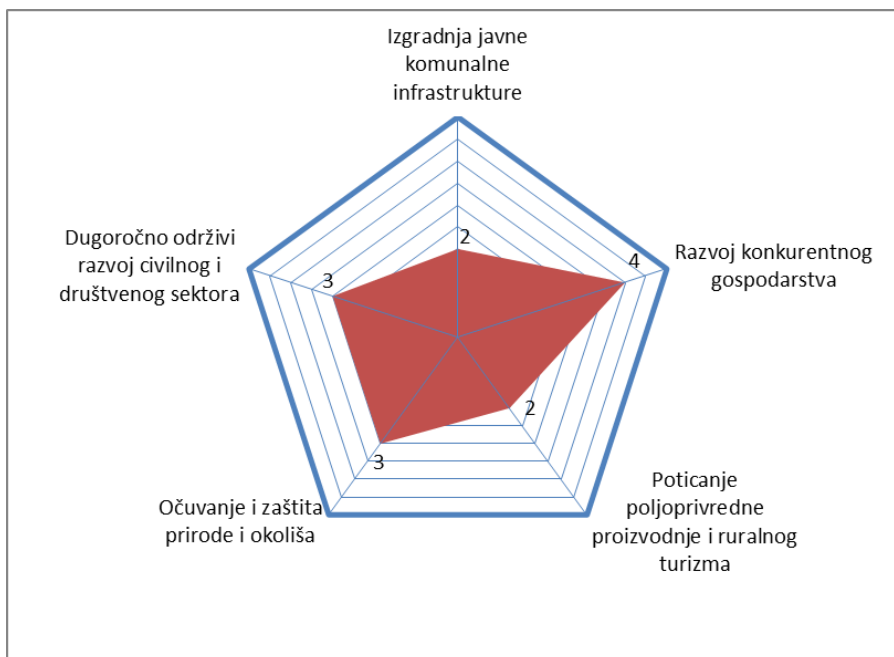
P_R = površina Osnovnog IMR grafikona

Koeficijent Institucionalnog modela razvoja općine Pićan $k_{(IMR)}$ mjeri stupanj razvoja Općine. Temeljem izvršenog istraživanja i izrađenih tablica stupanj razvoja može se pozicionirati u pet kategorija i to:

1. $0,00 <k_{(IMR)} >0,04$ – nazadovoljavajuće
2. $0,04 <k_{(IMR)} >0,16$ – slabo
3. $0,16 <k_{(IMR)} >0,36$ – dobro
4. $0,36 <k_{(IMR)} >0,64$ – vrlo dobro
5. $0,64 <k_{(IMR)} >1,00$ – odlično

Sljedeći grafikon prikazuje Realni IMR koji je izračunat na osnovi analize stanja, provedenih radionica i prikupljenih podataka o čimbenicima koji najviše utječu na ukupnu kvalitetu dugoročnog razvoja općine Pićan.

Grafikon 9: Realni IMR općine Pićan

Temeljem provedenog istraživanja i izrade Realnog IMR-a općine Pićan može se izračunati Koeficijent Institucionalnog modela razvoja $k_{(IMR)}$ te na osnovi njega zaključiti na kojem je stupnju razvoja općina Pićan, uzimajući u obzir subjektivnu procjenu izrađivača Programa ukupnog razvoja. Računajući $k_{(IMR)}$ dolazi se do podatka da on iznosi 0,296, a to znači da su čimbenici koji utječu na dugoročni razvoj prostora općine Pićan dobro razvijeni, te da teže granici vrlo dobre razvijenosti, no da i dalje traže kontinuirano ulaganje posebice u izgradnju komunalne infrastrukture i poticanja poljoprivredne proizvodnje i ruralnog turizma.

Nakon izrade Institucionalnog modela razvoja za Općinu potrebno je odrediti smjernice razvoja i poboljšanja onih značajki koje utječu na cjelokupan razvoj pojedinog područja unutar općine Pićan, tj. potrebno je definirati daljnje korake vezano uz razvoj konkurentnog gospodarstva, definiranje strategije koja će omogućiti razvoj selektivnih oblika poljoprivrede i turizma, izgradnju potrebne infrastrukture, strategije i aktivnosti zaštite prirode i okoliša te strategiju razvoja društvenih djelatnosti i civilnog sektora.

10. PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

Sustavno praćenje i vrednovanje provedbe Programa ukupnog razvoja općine Pićan omogućit će transparentnu i učinkovitu provedbu programa. Pri ocjeni učinkovitosti provedbe Programa analizira se i vrednuje:

1. opravdanost- utvrđivanje potrebe postojanja PUR-a;

2. relevantnost- kvaliteta i potpunost informacija sadržanih u PUR-u u odnosu na trenutno stanje u općini;
3. dosljednost ciljeva, prioriteta i mjera- njihova međusobna usklađenost i usklađenost sa strategijama i programima više razine;
4. ostvarenje ciljeva, prioriteta i mjera, te efikasnost u korištenju dostupnih resursa općine.

Praćenje provedbe omogućuje akumulaciju novog znanja, odnosno unaprjeđenje razumijevanja o tome što na koji način funkcionira i u kojim uvjetima, te kako poboljšati učinke različitih mjera i programa. Sukladno metodologiji izrade i načinu vrednovanja Općina će pratiti sljedeće osnovne skupine pokazatelja:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva prioriteta i mjera;
- ostvarene rezultate i učinke na razvoj, učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava;
- ostvarenje prema utvrđenom financijskom okviru;
- sudjelovanje i doprinos partnerstva;
- učinkovitost rukovođenja i organizacije provedbe;
- periodički računati IMR koeficijent i uspoređivati ga s prethodnim razdobljem.

Praćenje provedbe PUR-a se obavlja kontinuirano tijekom čitavog razdoblja provedbe, a o rezultatima provedbe najmanje jednom godišnje izvješćuje se Općinsko vijeće i to najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

11. BAZA RAZVOJNIH PROJEKATA

Pod definicijom Razvojnih projekata podrazumijevaju se projekti izgradnje i/ili obnove komunalne, gospodarske, turističke, poljoprivredne, socijalne, okolišne i energetske te druge potporne infrastrukture za razvoj, izgradnju i/ili jačanje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i drugih kapaciteta, jačanje i izgradnju društvenog kapitala te drugi projekti kojima se pridonosi lokalnom ili regionalnom razvoju.

U cilju izrade baze razvojnih projekata Općina Pićan će izraditi Popis svih potencijalnih projekata iz područja gospodarstva, poljoprivrede, turizma, društvenih djelatnosti i civilnog sektora te će taj Popis jednom godišnje revidirati (usklađivati). Na taj će način Popis potencijalnih projekata biti relevantan s obzirom na trenutno stanje i mogućnosti financiranja u danom trenutku. U nastavku je dat prikaz potencijalnih projekata općine Pićan za proračunsko razdoblje 2015.-2020.

Tablica 8: Projekti u općini Pićan za obračunsko razdoblje 2015.-2020.

R.br.	Naziv Projekta	Opis projekta	Područje
1	Gospodarstvo	Izrada katastra nerazvrstanih cesta	Općina Pićan
2		Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja	Općina Pićan
3		Izrada Programa ukupnog razvoja	Općina Pićan
4		Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja Poduzetničke zone "Pićan-jug"	Poduzetnička zona Pićan-jug
5		Poticajne mjere za mlade poduzetnike	Općina Pićan
6		Poticajne mjere za razvoj malog gospodarstva	Općina Pićan
7		Izgradnja sustava plinifikacije u gospodarskim zonama	Općina Pićan
8		Poticaji za korištenje obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti	Općina Pićan
9		Uređenje okoliša u poduzetničkim zonama	Općina Pićan
10		Uređenje poduzetničke zone Jurani	Jurani
11		Izrada Urbanističkih planova uređenja za građevinska, gospodarska i turistička područja	Općina Pićan

R.br.	Naziv Projekta	Opis projekta	Područje
12	Komunalna infrastruktura	Proširenje groblja	Pićan
13		Izgradnja mrtvačnice	Pićan
14		Izgradnja i rekonstrukcija vodovodnog sustava	Općina Pićan
15		Izgradnja i rekonstrukcija sustava odvodnje	Općina Pićan
16		Asfaltiranje nerazvrstanih cesta	Općina Pićan
17		Sanacija starogradskih zidina	Starogradska jezgra Pićna i područje Općine Pićan
18		Izgradnja reciklažnog dvorišta	Općina Pićan
19		Proširenje i rekonstrukcija elektroenergetske infrastrukture i javne rasvjete	Općina Pićan
20		Sanacija i zatvaranje divljih deponija smeća	Općina Pićan
21		Uređenje protupožarnih puteva	Općina Pićan
22		Kanalizacija za naselja Švići i Jakomići	Općina Pićan
23		Turizam	Izrada konzervatorske podloge
24	Adaptacija barunove palače - rekonstrukcija u mini hotel		Pićan
25	LegendKuća - multimedijalni interpretacijski kulturni centar mitova, priča i legendi Istre (nematerijalna baština)		Pićan
26	Uređenje pješačkih i biciklističkih staza		Općina Pićan
27	Razvoj postojećih turističkih atrakcija i manifestacija i kreacija novih		Općina Pićan
28	Uređenje zelenih otoka		Općina Pićan
29	Izgradnja dodatnih smještajnih kapaciteta		Općina Pićan
30	Uređenje igrališta za djecu po naseljima		Općina Pićan
31	Uređenje info-punkta		Pićan
32	Postavljanje info-ploča		Općina Pićan

R.br.	Naziv Projekta	Opis projekta	Područje
33	Poljoprivreda	Poticajne mjere za razvoj poljoprivrede i djelatnosti OPG-a	Općina Pićan
34		Edukacija poljoprivrednika	Općina Pićan
35		Sufinanciranje nabave sadnica	Općina Pićan
36		Poticajne mjere za preradu poljoprivrednih proizvoda u finalne proizvode	Općina Pićan
37		Poticajne mjere za poljoprivredne marketinške aktivnosti	Općina Pićan
38	Društvena infrastruktura	Izgradnja vatrogasnog doma	Sveta Katarina
39		Uređenje parka Švići	Švići
40		Nogometno igralište i svlačionica Švići	Švići
41		Rukometno igralište	Kukurini
42		Adaptacija crkve Krbune i Grobnik	Krbune, Grobnik
43		Obnova pročelja i krovova na javnim i vjerskim zgradama	Općina Pićan
44		Osiguranje dnevnog boravka i realizacija programa pomoći u kući starijim osobama	Općina Pićan
45		Rekonstrukcija i opremanje osnovne škole	Općina Pićan
46		Izgradnja društvenog doma	Općina Pićan
47		Izgradnja kulturnog centra	Općina Pićan
48		Poticajna stanogradnja za mlade	Općina Pićan
49		Izgradnja autobusne stanice	Općina Pićan
50		Uređenje ostalih zgrada javne namjene u vlasništvu Općine Pićan	Općina Pićan
51		Uređenje sportskog kompleksa	Pićan
52		Izgradnja i uređenje sportskog kompleksa	Tupljak